

MASKVOS TARNYBOJE (1)

Norėjo badu išmarinti

Kai Amerikoje sušneko apie White, Sovietų agento, veiklą, atsiliepė ir Europos spauda. Šveicarijos "Bassler Nachrichten" tuojau prisiminė, kad White turėjo svarbią rolę, kai buvo norima pritaikyti nugalėtai Vokietijai garsųjį Morgenthau planą. Tas planas turėjo sunaikinti Vokietijos pramonę ir sudaryti tokias sąlygas, kad vokiečių tautos dalis išmirtų badu, Vokietiją paversti tik žemės ūkiu šalim. Planas buvo svarstytas ir pasirašytas prezidento Roosevelto ir Churchillio konferencijoje Quebec 1944 rugsėjo 15. Bet nebuvo vykdytas.

Prisimintas dabar to meto valstybės sekretorius Cordell Hull, kuris tuos dalykus aprašinėja savo atsiminimuose, išleistuose New Yorke, 1948 (The Memoirs of Cordell Hull).

KAS STOVEJO UŽ PREZIDENTO PEČIŲ?

Hull pasakoja, kad valstybės departamentas sykiu su karu ministerija buvo išdirbę rūpestingą planą, kaip reikia elgtis su nugalėta Vokietija. Tas planas buvo prezidento patvirtintas, 1943 Maskvos konferencijoje Molotovo ir Edeno pritarus. "Tačiau Morgenthau rado, kad mūsų planas per švelnus. Jis siūlė prezidentui, kad iš Vokietijos būtų atimta visa pramonė ir visas kraštas paverstas žemės ūkiu kraštu. Prezidentas linko taip pat, kad visa vokiečių tauta turi gauti gerą pamoką. Prezidento parėdymu tada buvo sudaryta speciali vyriausybės komisija (pirmininkaujama Morgenthau) Vokietijos reikalui. Toje komisijoje buvo išdėstyta ligišolinis planas, pasakui vadinamasis Morgenthau, arba valstybės izdo planas, kuriam komisijoje atstovavo Dr. Harry White. Iš esmės tai buvo aklo keršto planas. Aklo, nes jo autoriai nematė, jog toks smūgis Vokietijai ištiks visą Europą. Valstybės departamentas padarė tam planui politinių priekaištų. Buvo tada siūloma abu planus suderinti, bet valstybės izdas tvirtai laikėsi savo."

PREZIDENTAS BUVO BE ŽADO

Taip reikalai atrodė, kada susirinko Quebeco konferencija rugsėjo 11. Prezidentas Rooseveltas į konferenciją su Churchilliu pasiėmė ne valstybės sekretorių Hull, bet jam buvo įkalbėta pasiimti Morgenthau, valstybės izdo sekretorių.

"Keturi dienos nuo konferencijos pradžios buvau nustebintas žinia iš prezidento, kad jis ir Churchillis esą priėmė Morgenthau planą. Tą pat dieną, rugsėjo 15, gavau dar naują pranešimą, kad Morgenthau sykiu su savo planu dar pasiūlė suteikti Britanijai kreditus, pusseptinto milijardo dolerių. Tai parodė būdą, kaip Churchillio palankumą laimėjo valstybės izdo sekretorius savo prašingam sumanymui. Prezidentas savo pranešime kalbėjo, kad jis sutikęs Britanijai, nugalėjus Vokietiją, duoti ginklų ir municijos už pusketvirto milijardo ir kitų gaminių už tris milijardus. Bet svarbiausia, kad JAV nepateiktė Britanijai jokių sąlygų dėl tų kreditų. "Man tai buvo didžiausias smūgis. Tuo susitarimu niekais buvo paverstos visos mūsų trejų metų derybos. Niekais buvo paverstas tas 1942 Paskolos ir Nuomos įstatymo punktas, kuriuo buvo numatyta, kad Britanija turi panaikinti Commonwealtho ribose savo prekės protekcinius muitus. Visa Quebeco pasitarimų eiga mane suerzino labiau nei bet kuris kitas įvykis, kai buvau valstybės sekretoriaus pareigose. Jeigu kas bus prakišta spaudoje apie Morgenthau planą (o tai netrukus ir atsitiko), vokiečiai priešinsis iki paskutinio kareivio, o tai reikės mums apmokėti tūkstančiais Amerikos karių gyvybėm."

Kai prezidentas Rooseveltas grįžo, Hull tuoj jį kreipėsi. "Aš jam pareiškiau, kad Morgenthau planas yra neprotingas ir kad jokie vyriausybės žmonės jo išdirbime nedaulyvavo. Pagal šitą planą turės 40% vokiečių tautos badu išmirti. Pagaliau jam pasakiau, kad britai šitam badu išmarinti planui, mano įsitikinimu, pritarė tik dėl to, kad gautų iš Morgenthau kreditus. Kriti-

kavau pasiūlytus kreditus, kurie nebuvo susieti jokiais sąlygom. Išpėjau prezidentą ir dėl pasėkų, kokias gali turėti Morgenthau planas jo rinkiminei kampanijai 1944. Prezidentas man atsakė tik tiek, kad jis iš tikrųjų pats nepritarė Morgenthau planui. Tikrai atrodė, kad jis nejutė katastrofos to plano, kuriame jis 1944 rugsėjo 15 pasirašė: "OK. FDR." Iš Stimsono Hullis paskiau patyręs, kad prezidentas tiesiog likęs be žado, kai jam paskaitė kai kuriuos sakinius apie Vokietiją iš plano, kurį jis buvo pasirašęs.

O TAI MASKVOS NAUDAI

Savaitinis laikraštis "Time" aprašė, kiek tam Morgenthau planui reikšmės turėjo Harry D. White, kuris tuo metu buvo Morgenthau pavaduotojas ir pati svarbiausia galva, užsispyręs, netolerantingas, kas jo nuomonės nepriima, jo buvo vadinamas fašistu. Jis buvo tikrasis Morgenthau plano autorius. Quebeco konferencijoje White taip pat dalyvavo. White tenai davė suprasti Churchillio asmeniniam patarėjui lordui Cherdwell, kad britų prašymas suteikti kreditų bus greičiau iškalu, jei Britanija pritarė Morgenthau planui...

White buvo per daug gudrus, kad jis nematytų, jog tas jo sukurtas planas, kuriame buvo numatyta sugriauti Vokietijos pramonę ir iš Vokietijos atitraukti tuojau Amerikos kariuomenę, tiesiogiai tarnavo tik bolševikams.

Tas planas, kuris paskui nebuvo vykdomas, parodo taip pat, kaip buvo tampomas ir diriguojamas iš užpakalio prezidentas Rooseveltas ir ko vertas tas vienintelis gyvas iš "didžiųjų" Churchillis. M.

UZDRAUSTA PAPIŲ KNYGA

Romoje arkivyskupas L. Traglia uždraudė skaityti Giovanni Papini knygą "Šėtonas", kurioje yra mintis, jog ir velnias galės būti išganytas ir grįžti į angelų padėtį.

Papini dabar yra 72 metų, atvirtęs į katalikybę, jis labiausiai visame pasaulyje pasarsėjo savo veikalu "Kristaus gyvenimas."

HERSHEL BREGMAN, 1930 m. atvykęs į JAV iš Rusijos, gavo pilietybę. Jis sako, kad jau buvo "pats laikas įsiliepti", nes praeitais metais sulaukęs 100 metų amžiaus.

Spauda NEZINO KĄ DARO

Sveika ir naudinga, kai spaudoje paryškinami mūsų tolesnės ar artesnės praeities įvykiai. Tačiau negera, kai tie įvykiai nušviečiami kreivai.

Vienybėje sausio 1 Br. Sidabra šviečia apie "politines partijas Klaipėdos atplėšimo išvakarėse." Kokias ir kaip tas partijas nušviečia? Ogi Klaipėdoje, kai Vokietijos vyriausybė 1938 atšaukti "tautai ir valstybei saugoti įstatymą", tuojau ėmusi veikti aktyviai Naumanno partija, siekdama atplėšti Klaipėdą nuo Lietuvos. "Tokioj politinėj įtampo 1938 metų rudenį Klaipėdoje pasirodė lietuviškas laikraštis ŽYGIS vėliau pasivadinęs BENDRUOJU ŽYGIU. Jis skelbė politinių partijų vienybę, siekdamas pakeisti centro vyriausybę". Laikraščio leidėjai stengėsi sudaryti politinį sąjūdį visoje Lietuvoje. Šaukė mitingus, kuriuose kalbėjo prof. A. Volde-maro šalininkai, krikščionių demokratų ir liaudininkų žmonės.

"Vienybės" autorius pastebėjo, kad šitas laikraštis "daug kam sukėlė įtarimų, kad per Bendrąjį Žygį hitlerininkai siekia sudrumsti ramų ir atsparų nepriklausomos Lietuvos gyvenimą ir eventualiai įvykdyti visos tautos pavergimą"; kad

"lietuvių visuomenei buvo sunku orientuotis žygininkų sąjūdžio politiniu ištikimumu nepriklausomos Lietuvos atžvilgiu."

Sukėlęs abejones to sąjūdžio ištikimumu Lietuvai, autorius samprotavimus baigia: girdi, sąjūdis "nerado pritarimo Lietuvoje" ir dar prieš Klaipėdos atplėšimą baigęs savo dienas.

Tokia yra ta informacija apie "partijas Klaipėdos atplėšimo išvakarėse": mestas įtarimas dėl sąjūdžio ir jį sudariusių partijų lojalumo Lietuvai; mestas sprendimas, kad jis neturėtų "lietuvių visuomenėje" ir "Lietuvoje" pritarimo — ir viskas.

Tokia informacija toli nuo tiesos. Sąjūdis buvo kilęs ne talkinant hitlerininkams, bet reaguojant prieš to meto vyriausybės ir režimo neveiklumą hitlerinio pavojaus akivaizdoje. Kad ta reakcija turėjo pagrindo, rodė ir vyriausybės visiškai nepasiruošimas Vokietijos ultimatumui, kurį priėmus vyriausybė net nepajėgė tvarkingai evakuotis iš Klaipėdos.

Tas sąjūdis neturėjo pritarimo tautininkuose ir režime, bet nereikia tautininkų vienu vadinti "Lietuva" ir "lietuvių visuomenę." Tačiau įtakos jis turėjo ir pačiam tautininkų režimui, nes po nelaimių jis pasijuto verčiamas daryti nuolaidas ir sukurti vadinamą tada "darbo vyriausybę."

Tačiau labiausiai stebina "Vienybėje" tokis Klaipėdos visuomenės apibūdinimas:

"Į žygininkų šaukiamus mitingus rinkdavosi dalis jaunimo ir, pagal įsakymą, darbininkai, dirbę lietuviškose įmonėse. Mat dauguma dirbančiųjų

RENE COTY, naujai išrinktas Prancūzijos prezidentas, gavo daug sveikinimų iš visų šalių.

ATSISAUKIMAS Į MOKYTOJUS

JAV Kongreso priimtoji Kersteno rezoliucija 346 ištirti Baltijos kraštų pagrobimą bei pavergimą yra didelė proga parodyti laisvajam pasauliui, kaip Sovietai Lietuvą smurtu okupavo, gyvenimą sugriovė, mūsų tautą naikina ir kraštą nuterioja. Žinome juk, kokių didelių susidomėjimų JAV įtakingoji spauda seka liudininkų vėlesnius apklausinėjimus. Kartu tai yra galinga priemonė mūsų kovoje už Lietuvos laisvę — mums visiems įsijungus ir parodymais visu ryškumu demaskavus Sovietus, minėtos JAV Kongreso rezoliucijos vaidmuo tolimesniems Lietuvos laisvinimo žygiams gali būti daug didesnis, negu dabar daugeliui atrodo.

Bolševikų padarytai žalai Lietuvos švietimo darbuotojams, institucijoms (pradžios, vidurinėms, specialioms mokykloms) bei švietimui apskritai pavaizduoti ir žinioms iš mokytojų apie bolševikų darbų išrinkti, Amerik. Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago Apygardos Valdyba, susitarusi su savo Centro Valdyba ir Altu, sudarė prieš kurį laiką Komisiją. Komisija, veikianti A-

merikos Lietuvių Mokytojų Sąjungos vardu, kreipėsi į Amerikos Liet. Mokytojų Sąjungos vienetus ir žinios jau plaukia.

Komisijos kreipimasis tačiau nepasiekė daugelio mokytojų, gyvenančių pavieniui įvairiose JAV vietovėse ir nepriklausančių Sąjungos skyriams. Taip pat nepasiekė ir tų mokytojų, kurie gyvena už JAV ribų. Svarbu tačiau, kad VISI būtų Lietuvos mokytojai, nežiūrint kuriam pasaulio krašte dabar gyventų, duotų šiuo svarbiu reikalu savo žinias bei parodymus. Todėl, kolega, e, jei savo žinių bei parodymų kitais kanalais dar nesat patiekę, malonėkite tuoj pat šiandien pranešti šiuo reikalu savo adresu American Lithuanian Council, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill., USA, ir iš ten tuojau gausite tolimesnes informacijas.

Mokytojai visados buvo jautrūs tėvynės reikalams. Todėl tikime, kad kiekvienas mokytojas atliks savo pareigą šiuo Lietuvai svarbiu reikalu.

Amerikos Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago Apygardos Valdyba

Fordo sunkvežimių linijos 1954 m.

Sausio 6 buvo išstatyti apžiūrėjimui naujieji sunkvežimiai, kurių linijos visiškai naujos; be to, jie varomi penkiu moderniausių trumpų taktų, motorai be trinties, taupūs ir pirmą kartą pritaikyta "tandem" ašis.

Suskirstomi į penkias linijų grupes, kurios apima 24 serijas su daugiau kaip 220 modeliais — nuo 4,000 ligi 40,000 sv. sunkumo. Turi jau žinomą "driverized" kabiną, nuo kurios priklausė, kad praeitais metais Fordų pardavimas pakilo 150%. Master-Guide jėginis vairavimas jau pritaikytas ir sunkiesiems sunkvežimiams, o mažesnieji aprūpinti automatinėmis Fordomatic transmisijomis.

Naujas linijas turi serijos T-700 ir T-800 "tandem" ašių sunkvežimiai, kurie su viskuo sveria ligi 60,000 sv. ir visas jų įrengimas suderintas su "tandem" veikimu. "1954 m. Fordo sunkvežimių visą istoriją galima nusakyti taip: turi daugiau jėgos, taupesni ir patvaresni." Su Fordu nugalime visos kliūtys" — pareiškė L.

Jų buvo įpareigoti būti šalių Sąjungos nariais, o jų vadai daugiausia buvo buvę prof. A. Voldemaro šalininkai. Taigi, būrio vadai įsakydavo eiliniams dalyvauti mitinguose, priešingu atveju, grasindavo atleisti iš darbo."

Jeigu taip rašytų Lietuvos nedraugai, sakytume visi, kad tai šmeižimas — toks dirbančiosios visuomenės Klaipėdoje ir valstybinės santvarkos suniekinimas, pavertimas robotais, viską darančiais pagal įsakymus. Kai taip juos suniekina vienas iš lietuvių patriotų, tenka tik galvoti, kad jis nesizino, ką daro.

(Skelb.)

TALKOS LEIDINIAI

palieka pėdsakus lietuvių literatūroje

1. Igno J. Šeinaus RAUDONASIS TVANAS, sukėlęs sensaciją danų, suomių ir švedų skaitančioje visuomenėje, mums bus tol aktualus, kol mūsų tėvynė bus raudonojo tvano apsemta. 327 pusl. Su Stepo Zobarsko įvadu apie autorių. Kaina \$3.50.

2. Juozo Paukštelio KAIMYNAI, premijuotas romanas, vienas iš gražiausių veikalų modernioje lietuvių literatūroje, vaizduojas laisvos Lietuvos jaunųjų meilės dramą. 4 spalvų viršelis. 239 pusl. Kaina \$2.50.

Abi knygos užsakant pas leidyklos įgaliotinį tik \$5. TALKOS įgaliotinio adresas: Mr. Stepas Zobarskas, 85-42 91 St., Woodhaven 21, N. Y.

the palm tree that's waiting for you

Somewhere in this land—or in this world—your palm tree stands on a warm patch of sand, waiting for you to arrive. A wistful dream for others, maybe. But for you, reality. And this is why...

The secret is the famous Payroll Savings Plan of investment in interest-earning U. S. Savings Bonds. Eight million working people today are saving successfully for all kinds of dreams-come-true on this sure plan.

Here's all you do. Go to your company's pay office today and sign a Plan application. You say how much you want to save each payday (it can be as little as

a couple of dollars!). After that, the sum is saved for you automatically before you draw your pay. Every time enough has been accumulated it is invested in a Series E U. S. Savings Bond, in your name, and the Bond is delivered to you. Then your savings grow even greater. Because these Bonds can pay an average 3% interest, compounded semiannually, for as long as 19 years and 8 months!

Finding your palm...building your home—whatever your goal may be, it's within your grasp! Just start saving for it today—through the Payroll Savings Plan where you work.

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks for their patriotic donation, the Advertising Council and

DARBININKAS

Naujos žinios apie lietuvius Vorkutoje

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

BY

FRANCISCAN FATHERS

Entered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES

Domestic yearly	\$6.00	Amerikoje metams	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$6.50	Brooklyn, N. Y.	\$6.50
Half year	\$3.50	Pusei metų	\$3.50
Foreign	\$6.50	Užsienyje	\$6.50

PRENUMERATOS KAINA

Laiškai tvarko Redakcinė Komitija. Vyr. red. S. Sužiedėlis. Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nepaudoči straipsniai saugomi ir gražinami tikrai autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimo turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Nuleistas į anapus su "nuopelnu"

Kalėdų šventės su savo šviesiom ir džiaugsmingom nuotakom nubloškė į šalį vieną būdingą ir stambų Sovietų Sąjungos gyvenimo faktą: Berijos ir jo talkininkų teismą ir jiem paskelbtą mirties sprendimą.

Laisvam pasaulyje seniai buvo to laukta ir visaip spėjota, kodėl taip ilgai delsiama. Buvo net paskleista gandų, kad Berija pasprukęs į užsienius ir gaudomas. Kai ilga Maskvos ranka jį pasiekianti ir likviduosianti, būsiąs ir teismas. Teismas įvyko, tačiau nei Berija nei kiti kaltinamieji, tarp jų ir Lietuvos laisvės likvidatorius Dekanozovas, viešumai neparodyti: jie nuteisti už akių ir tuč tuojau paskelbta, kad jų jau nebėra. Kodėl taip, o ne kitaip pasielgta?

Kai kas spėja, kad buvo nuteisti ir paskelbti sušaudyti jau seniai likviduoti. Teismas buvęs tik tam, kad galėtų viešai paskelbti, jog be teismo Sovietuose nieko nedaroma ir kad Berijos jau tikrai nebėra. Tai visiškai patikimas dalykas, žinant kaip bolševikai tokiais atvejais skuba. Bet kodėl su teismu buvo laukta iki pačių Kalėdų?

Atsakymas yra toks, kad Maskva norėjo bolševikiškai "atsvęsti" Kalėdų šventę: Kalėdos ir Velykos yra jiems pačios nemaloniausios šventės. Jas stengiasi kuo nors užtrinti. Seniau, kai dar buvo gyvas Stalinas, tai jo gimtadienis būdavo pučiamas iki pat Naujų Metų. Dabar tam pačiam reikalui buvo pasiremta Berijos teismu.

Tik dabar ateina žinios, kad Kalėdų metu visoje Sovietų Sąjungoje buvo masiniai mitingai, kuriuose susirietus keikta berininkai ir kapitalistai. Darbo žmonėms tai reiškė "šventę", nes jie ne tik turėjo dirbti per Kalėdas, bet ir darbo metu nei valandėlei negalėjo atsikvėpti: pietų pertraukos ir popiečiai buvo panaudoti mitingam. Kam to reikėjo?

Reikia žinoti, kad diktatorinis režimas siekia užvaldyti visą žmogų su kūnu ir siela. Primanytų, jis žmogaus mintį suspaustų į tą pačią saują, kuria visiem griebia už sprando. Bet fizine jėga minties suveržti negalima. Dėl to griebiamasi visokių priemonių, kad žmogui neduotų laiko laisvai mąstyti.

Išivaizduokime, priverstas Kalėdų dieną dirbti sulaukia pietų pertraukos ir susimąsto, kaip gera būtų tą dieną pasilsėti ir pasidžiaugti švente, kurią mini visas laisvas pasaulis. Ne, tokių minčių Sov. Sąjungoje žmogui nevalia turėti. Jis visiškai vienas ir laisvas nepaliekamas. Jo galvon grūdama visokio mitinginio balasto, kad tik negalvotų apie tai, kaip kiti gyvena.

Kalėdų šventėm užtrinti ir buvo pasigauta Berijos teismo. Tai yra taip pat reikšminga. Apie 15 metų jis kūrė tą kruviną režimą, kuris jam pačiam pagaliau pramalė makaulę. Bet ir sutrintas Malenkovo bato, Berija savo bolševikiniam stabui dar pasitaravo: jo byla buvo panadota tam, kad žmonių galvos neliktų "tuščios", kol dar laikosi ant kaklo. Vadinasi, Berija nuo raudonos scenos buvo nuleistas į anapus su "nuopelnu."

Ateis laikas, kai nuo istorijos scenos nueis visa ta brutali sistema, nes žmogaus dvasia jokia jėga neužslopinama.

J. GRUŠAS

PIRMAS GERAS DARBAS

2.

Gydytojas pasakė: "Nebėra vilties"... o kunigas: "yra viltis pagyti, bet turėk ir tą Didžiąją Viltį, kuri suteikia Amžinąją Laimę". Gydytojas geriau nusimano žemiškuose dalykuose, o kunigas dangiškuose. "Aš mirsiu, bet laimingai mirsiu, nors būtų tūkstantį kartų geriau, kad neįvyktų nei vienas nei kitas, o paliktų, kas iki šiol buvę. Duok man gyvenimą, Dieve. tik tam, kad padaryčiau dar nors vieną gerą darbą."

Prasidarė durys ir ant slenksčio sustojo nepaprastai stambus odiniu švarku apsvilkęs vyras. Baigšiomis akimis apžvelgė palatą, labai atsargiai uždarė duris ir ant pirštų galų priėjo prie gulincio buhalterio. — Aš esu tas šoferis... dėl kurio įvyko... nelaimė įvyko... Buhalterio širdyje krustelėjo pyktis. Pažiūrėjo į vėjo nu-

šiomis dienomis vėl minimi lietuviai tremtiniai nelemtai pargarsėjusiose Vorkutos stovyklose, prie šiaurės ledyno, kur speigai pasiekia 70 laipsnių Celsijaus.

Iš Sovietų Sąjungos ką tik grįžo 1.500 vokiečių karo belaisvių ir civilinių tremtinių, tarp jų ir moterų, kalintų priverčiamųjų darbų stovyklose Vorkutoje. Jie papasakojo, kad įvairiose Vorkutos stovyklose ligi paskutiniųjų laikų buvo gana daug lietuvių, vokiečių, lenkų, čekų ir prancūzų.

Kaip mums visiems žinoma, bolševikai jau per pirmąją okupaciją, 1941 metais, daug lietuvių nugabeno į Vorkutos stovyklas. Daug jų ten ir kitose priverstos darbų stovyklose Sibire žuvo. Tik vienas lietuvis tremtinys iš Vorkutos stovyklos išsilaivino, būtent, JAV pilietis Dr. Mykolas Devenis. Jis dar karo metu buvo paleistas iš Sibiro Amerikos prezidentui įsikišus. Tikslus skaičius lietuvių, tebekalinamų Vorkutos stovyklose, ištremtų pirmosios ir antrosios okupacijos metu, tuo tarpu nežinomas.

Grįžusieji vokiečių belaisviai pasakojo, kad visa Vorkutos sritis yra ištais kalėjimas, kuriame vergiškai dirba apie 100.000 pasmerktųjų.

Daugumas jų yra paskirti į sunkiausių darbų kasyklas, maždaug po 5.000 kiekvienoje. Vokiečių žurnalistė **Brigitė Gerland**, kuri 1946 m. bolševikų buvo pagrobta Vokietijos sovietinėje srityje ir penkerius metus dirbo sunkius darbus prie geležinkelių ir kelių statybos Vorkutos srityje, pasakoja, kad trumpai prieš jos išvykimą iš Vorkutos tose mlžiniškose vergų stovyklose prasidėjo masiniai tremtinių streikai.

Trisdešimt dviejose kasyklų šachtose streikas buvęs visuotinis, vadinasi, niekas nesileido į kasyklų urvus darbams. Kitose šachtose darbas dėl streikų sumažėjo. Sugrįžėlė matė, kaip buvo sušaudyta 120 streiko vadovų, o daug kitų kažkur išgabenta. Tai bus bene pirmosios žinios apie tokius būdingus reiškinius sovietinėse vergų stovyklose. Tai rodo, kad Sovietų Sąjungos gyventojų nepasitenkinimas ir nerimas paruošia sukilimus net priverstos darbų stovyklose.

Grįžusieji iš Vorkutos stovyklų pasakoja, kad tenyk-

LAISKAS IŠ VOKIETIJOS
• Vorkuta — pragaras prie Ledinuočio vandenyno. • Vokiečių pasakojimai apie sutiktus lietuvius. • Vergų streikai ir jų žudymas. • Grįžo buvęs Vokietijos pasiuntinys Lietuvai Dr. E. Zechlinas. • Stalino vardas jau nubluko • Jį minėti pavojinga.

tiems tremtiniams nebuvo galimumo susirašinėti su savo artimaisiais. Jie rašė, tačiau vėliau paaiškėjo, kad stovyklų vadovybė laiškus niekad neišsiuntė. Nė vienas mūsų laiškas nepasiekė Vokietijos" — sako grįžusieji.

Vorkutos stovyklose atsidūrė 50 vokiečių žurnalistų, pagrobti Vokietijoje ir nuteisti ilgamečiams darbams.

Tarp grįžusiųjų yra ir buvęs Vokietijos pasiuntinys Lietuvoje **Dr. Erichas Zechlinas**, dabar jau 70 metų amžiaus. Jis buvo suimtas 1945 metų vasarą ir visą laiką buvo viduriniame Sibire.

Sovietų nelaisvėje esą dar visa eilė vokiečių maršalų ir generolų, ypač Vladimirovkos stovyklose, 180 kilometrų nuo Maskvos. Tai esanti tarptautinė stovykla, kurioje kalinami ir kai kurie artimi Stalino giminės.

Kai klausytojai, tur būt, atsimena, net ir Stalino sūnus Vasilijus yra ištremtas į Murmanską

Visame pasaulyje kritę ir akis, kad Sovietai šiemet Stalino gimimo dieną ne taip iš-

LELAND TOWERS (k.), 1951 metais išmukęs į Sovietų Rusiją, nes simpatizavęs komunistams, grįžo atgalios ir Berlyne susitiko su rusų pagrobtu ir paleistu amerikiečiu kareiviu Hommer Cox. Abiem, sakto, pakako bolševikinės duonos.

dalykas: tamsta girdėjai, juk aš daviau signalą? — Davei.

— Taigi... Dabar reikalingas tamstos liudijimas. Kitaip man grėsia kalėjimas.

Bunga dar kartą peržvelgė nelaimės kaltininką. "Toks raudonas ir sveikas vyras. Gyvens mažiausia dar keturiasdešimt metų... O aš?... Bet tu nori, Viešpatie, kad padaryčiau gerą darbą, tebūnie Tavo valia."

— Gerai, pasirašysiu, — pradėjo dairytis popierio.

— Štai plunksnotą ir popierio aš turiu. Gal čia pat tamsta ir pasirašytum...

Ligonis ištiesė ranką popierio ir mėgino pasikelti, bet nugaroje skausmas taip nudiugė, ir jis ant visos palatos surieko.

— Kas yra? — klausė žiūrėdama čia į ligonį, čia į svečią.

— Ponas norėjo pasirašyti tokį raštelį... dėl gydymosi išlaidų, — teisingai išsiginčijęs šoferis. — Ką tamsta! Leidžiau tik tris minutes pasikalbėti, o tamsta tuoj visokius raštelius. Kai išgis ir susitarsit dėl išlaidų. — Kai išgysiu, pasirašysiu,

kilmingai paminėjo kaip selimumo susirašinėti su savo artimaisiais. Jie rašė, tačiau vėliau paaiškėjo, kad stovyklų vadovybė laiškus niekad neišsiuntė. Nė vienas mūsų laiškas nepasiekė Vokietijos" — sako grįžusieji.

Neprašė dar nei metai, o jau minėti pargarsiai Stalino vardą gali būti rizikinga. Juk

KALĖDOS PAVERGTOJE LIETUVOJE

Kai laisvajame pasaulyje skambėjo kalėdiniai varpai ir milijonai pamaldžių širdžių ir lūpų kartojo prieš 2.000 metų Dangaus Angelų paskelbtą linksmą naujieną "Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė geros valios žmonėms", Bolševikijoje, taigi ir pavergtoje Lietuvoje, dundėjo kalvės, užė fabrikai.

Bolševikai, kurie nė vienos

Stalino geriausias ir artimiausias draugas Berija buvo sušaudytas.

Keista padėtis susidarė Vokietijos sovietinėje srityje. Ten partiečiai, būdami atokiau nuo Kremliaus, jau nesusigaudo, kokios dabar linijos laikytis, nenorint patekti į nemalonę. Kai kurios vietinės partijos Stalino gimimo dienos proga paprašė iš centro kalbėtojų. Tačiau centras ne tik kad kalbėtojų neatsiuntė, bet dar partiečius įspėjo

ne šventes ruošti, o darbo planus vykdyti.

Kai partiečiai rašo centrui teiraudamiesi Stalino rinktinių veiklų, sovietinė leidykla atsako: išsibaigė. Taip baigėsi visa Stalino garbė.

Taip turi kada baigtis ir Sovietų Sąjungos vergija su visomis jos pragariškomis vergų stovyklomis, kuriose milijonai žmonių vis dar kenčia. **Vrž.**

BRIGITE GERLAND, vokiečių žurnalistė, bolševikų pagrobta iš namų Dresdene 1946 m., buvo paleista drauge su 224 vokiečių karo belaisviais. Ji dar dvi rusišką kalinę "rubašką".

jų, meistrų ir darbininkų susirinkime.

Antrąją Kalėdų dieną visame krašte taip pat buvo šaukiami susirinkimai, keikiamas Berija ir priimami nutarimai daugiau dirbti savo pavergėjams. Kauno "Kotton" fabriko darbininkų susirinkime Prapuolenis visų vardu pasižadėjo

stiprinti sienas bolševikinio kalėjimo,

kuriame ir jis pats sėdi, Joniško Stalino vardo kolūkiečiai Jokubaitis vergiškai padėjo maskoliams už jam numetamus elgetos trupinius, o Vilniaus "Komunaro" fabriko tekintojas atėjūnas Gogoliovas, kuriam lietuviška duona geriau negu maskoliška, nekieno neprašytas visų varlu pasižadėjo su dar didesniu pasiaukojimu dirbti jo "mylimos tėvynės" labui. Kiti suokė apie "gerą gyvenimą" Sovietų Sąjungoje, kur žmonės nedykinėja, vadinasi nešvenčia, bet dirba...

Tuo pat metu laisvajame pasaulyje gyvenantys lietuviai šventė Kūčias ir Kalėdas. Jie savo mintimis skrido į tėvynę pas pavergtus brolius ir seseris ir ryžosi dar daugiau dirbti ir aukotis, kad greičiau būtų padarytas galas bolševikinei vergijai. **K. R.**

Šventosios Žemės katalikai Marijos Metų atidarymo proga prisiminė ir meldėsi už kenčiančius tikėjimo brolius įvairiose Europos ir Azijos kraštuose.

sėdo į čia pat stovėjusį taksi.

"Kaip lekia biasas, sumurmėjo patrukdamas pečius, dar gali ką suvažinėti. Zaliukai tie šoferiai! Jiems žmogaus gyvybė — tik nusispausti. Pakarti reikėtų už žmogaus suvažinėjimą — žiūrėk kaip susitvarkytų!"

Atsišalęs sėdynėje ir žiūrėjo pro automobilio langą.

"Koks puikus ruduo, diena kaip stiklas. Matyt, jau ir pašalę, tuoj ir sniego... Kažin kaip namai? Tuč tuojau reikės pradėti remontą ir paskelbti, kad išnuomojami du moderniški su visais patogumais butai. Ir taip jau begalės nuostolių. Rytoj pat imsiuos darbo. Neisų į istaigą — pats galėsiu prižiūrėti remontą. Jau visiškai gerai jaučiuosi... Teisingai gydytojas sakė: sveikata geležinė. Šimtą metų išgyvensiu... Tiesa, kai patraukti giliau orą — šone kažkas diegia. Greitai ir to nebėliks... Dvieju šonkaulių trūksta, bet kiek tokių išgyvena po septyniasdešimt, po aštuoniasdešimt metų. Išgyvensiu ir aš — tik reikės labiau rūpintis savimi!"

Po penkių savačių gydytojas pasakė:

— Jei šiuo kartu tamsta išgijai, užtikrinu, šimtą metų išgyvensi. Esi tvirtas, kaip geležis.

Ir tą pačią dieną jį išrašė iš ligoninės.

Išeidamas smagiai užtrenkė duris, pažvelgė į saulę, į staryčius nuogus medžius, gliauli patraukė oro, nusišypsojo ir į-

gus, odiniu švarku, nusilenkė ir sustojo vidury kambario.

— Aš dėl to raštelio, kurį žadėjote...

Buhalteris timpltelėjo savo rytinio apsiausto atlapus, dviem pirštais uždėjęs pirilpusį pušką, susikišo rankas į dilbius kišenius ir patraukė pečius.

— Raštelio! — Kokio raštelio?... Nieko neatsimenu.

Svečias ėmė tankiai mirksėti akimis, paskui gliauli atsišalęs ir tarė nedrąsiai: — Ta nelaimė... Dievui dėkui, kad pagijote... Aš buvau tada pas tamstą ligoninėje... sakėte nereikalingas iš manęs gydymosi išlaidų, žadėjote ir raštelį, kai pasveiksit...

— Atsimenu, atsimenu, — palyngava galvą buhalteris, — atsimenu, aš visomis jėgomis kovojau su mirtimi, o tamsta atėjęs pradėjai mane nervinti... Atsimenu, paskui gailėstingoji sesuo tamstą išvarė.

Šoferis nuleido galvą ir glamžė savo didelę odinę pirštinę. Buhalteris perėjo per kambarį ir vėl grįžo, švelniu rankos mostu nurodė vietą:

— Prašau sėsti, tamstele, prašau, — pats atsėdėjo į fotelį ir užkėlė koją ant kojos.

(Bus daugiau)

A. Smetonos mirties sukaktis

Sukiesi su metų ratu pirmyn ir dirsteli į tuos linksnius ar skaudžius įvykius, kuriuos pamatai kalendoriaus lapuose. Štai sausio 10 pribėga 10 metų sukaktis, kaip į amžinybę nuėjo buvęs prezidentas **Antanas Smetona**. Jis žuvo 1944 sausio 9 Clevelande naktį kilusiam gaisre. Nespėjo pritraukti iki rugp. 10, kada jam būtų suėję 70 metų.

A. Smetona priklauso prietvį veikėjų, kurių vardas pastoviai įsipynė į lietuvių visuomenės ir valstybės istoriją.

Visuomeniniame darbe jis ėmė aktyviai reikštis, baigęs Maskvoje teisės mokslus ir apsigyvenęs 1903 Vilniuje. Čia 1905 jis pritapo prie demokratų; būsimųjų valstiečių liaudininkų, veiklos: buvo "Lietuvos Ūkininko" vyr. redaktorius, 1905 tos srovės atstovas Vilniaus seime; 1907 "Vilniaus Žinių" vienas iš redaktorių. Tais pat metais A. Smetona pradėjo dirbti katalikų, daugiausia kunigų, leidžiamoje "Viltje" kaip vyr. redaktorius. "Viltį" perimant Pr. Dovydaičiui, tarp

joj, vėliau Detroit, Hamiltone ir kt. Clevelandui ją išplėtė ir patobulino S. Kudokienė, dainas parinko muz. Alf. Mikulskis, režisuoja ir dekoracijas piešia akt. P. Maželis, vaidina S. Kudokienė, N. Aukštutienė, P. Maželis, A. Gily ir V. Raulinaitis, akompanuoja muz. R. Brazaitienė. Biletai Spaudos Kioske ir pas platinotojus. Bufetas ir baras. Šokiai ir vaisės.

Kanados svečių solistės S. Kardelenės ir pianisto virtuozo K. Smilgevičiaus koncertą sausio 23 d. 7 val. vak. lietuvių salėje rengia SLA 136 kuopa. Šokiai, bufetas ir kt. Biletai nuo 3 iki 1.50 dol. (moksleiviams ir šokiams po 75 centus) "Dirvoj", Spaudos Kioske ir pas valdybos narius. Pusė pelno Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje.

Lietuvių Bendruomenė Clevelando lietuvių gyvenime įgyja vis didesnę reikšmę. Jos vieta darosi vis svarbesnė. Jai atitenka spręsti ir vykdyti vis daugiau ir daugiau lietuviškų reikalų. Tad svarbu, kad jos priešaky stovėtų patys pajėgiausi, kūrybingiausi ir veikiausiai mūsų žmonės.

Nauja apylinkės valdyba ir kontrolės komisija renkama sausio 24 d. metiniame susirinkime. Kandidatų siūlymas pratęsiamas iki sausio 17 d. 12 val. dienos. Siūlyti gali kiekvienas renkamojo amžiaus apylinkės lietuvis ir Clevelando lietuvių organizacijos. Raštus, liudijančius ir kandidatų sutikimą, įteikti Rinkimų Komisijos pirm. A. Gargasui 1485 E. 71 St. arba Em. Skrabulytei 1382 Giddings Rd.

Bendruomenės Rinkimų Komisiją sudaro: A. Gargasas — pirm., L. Sagys — sek., A. Buknis, Em. Skrabulytė ir J. Urbšaitis.

Informacinis LB apylinkės susirinkimas šaukiamas sausio 10 d. 11:30 val. lietuvių salėje. Atstovai praneš apie Chicagoje įvykusį LB pasitarimą ir visuotinį Amerikos lietuvių kongresą.

LB apylinkė, išleidusi Ciurlonio kūrinių patefono plokšteles, rengiasi duoti ir žodinės mūsų kūrybos įrašymą — mūsų poetų ir rašytojų veikalų arba jų ištraukų. Šie įrašymai tiks pasiklausti kiekvienam, bet ypačiai bus reikalingi mūsų jaunimui ir mūsų vargo mokyklų mokiniam, negalintiems normaliai išėiti lietuvių literatūros kurso.

Ciurlonio ansamblio nariai švenčių proga per A. Liutkų sudėjo ir Balfui nusiuntė 87 dol. ŠP.

Smetonos ir katalikų veikėjų buvo pasėta nesantaikos sėkla, ir Smetona 1913 įsteigė "Vairą", paskui kitais vardais žurnalus bei laikraščius.

Karo metu A. Smetona buvo išrinktas Lietuvių Tarybos, paskiau virtusios Valstybės Taryba, pirmininku, o 1919 pirmuoju Lietuvos prezidentu. Kai Steigiamasis seimas prezidentu išrinko A. Stulginskį, Smetona liko publicistikoje ir universitete, politiškai opozicijoje. Iš jos A. Smetona ir vėl perėjo į prezidentus po 1926 perversmo. Jis išbuvo prezidentu iki pat 1940 birželio 15, kada jis perdayė prezidento pareigas A. Merkiui, min. pirmininkui, ir išvyko į užsienius.

Visuomenės politinėje raidoje A. Smetonai priklauso, dabarties žodžiu tariant, "trečiosios jėgos" kūrimas tarp tada išryškėjusių dviejų priešingų visuomenės ideologijų, su kuriomis jis negalėjo ilgai sutapti. Jis sukūrė autoritetinę, kitų vadinamą vadistinę ideologiją, kurią prisimė tautininkų organizacijos. Pagal šią ideologiją buvo vairuojama nepriklausomoji Lietuvos valstybė ilgesnį laiko tarpą (13 m.) negu joje buvo demokratija (8 m.).

Įvairių krypčių visuomenės sutariama buvo, kad A. Smetona tauriai gynė lietuviybės reikalus Vilniuje; buvo pirmaeilis publicistas, skoningai valdęs ir gryninęs lietuvišką žodį. Bet sunku buvo surasti bendrą sprendimą dėl Smetonos visuomeninės bei valstybinės reikš-

mės. Tautininkų žmonėse Smetona sugebėjo išlaikyti autoritetą tautos vado, kuris siekė tautai gerovės, pozityviai ugdė tautos susiklausymą ir kūrybinę pažangą. Bet Smetona buvo nuosaikus savo sprendimuose, atkaklus jų laikydamasis, tad daliai ir tautininkų, ypač jaunesniesiems, Smetonos vadovavimas atrodė per lėtas ir per švelnus, palyginti su Europos kraštuose tada buvusiais totalitininiais režimais.

Tuo tarpu demokratinės visuomenės A. Smetona buvo kaltinamas asmens pagrindinių laisvių užgniauzimu ir demokratinės minties natūralaus augimo stabdymu, kas demoralizavo tautą ir valdžios paspartinėjimo priverstą pataikūnų karjeristų. Jų negalima buvo iš ten nei iškraptinti nei jų veiksmų pakritikuoti, nors pats A. Smetona aiškiai rašė: "Mano nuomone valdžios autoritetui daug sveikiau esti, jeigu iškyla aiškėn jo buvimo sąlygų silpnimai. Žaizdą reikia atidengti šviesos spinduliams, o nelaikyti patamsėje, kad įsisenėtų" (1, 70).

Taip buvo rašoma dar tada, kai A. Smetona nebuvo valdžioje, kai nerekėjo prezidentui bėgštai nei kritikos nei opozicijos. Bet kai visas valstybines galias jis suėmė į vienas savo rankas, kai valdžioje įsisenėjo, pasikeitė tada ir jo paties laikysena. Jei kas vėliau mėginavęs užsiminti apie žaizdotas patamses, autoritetiniam režime, būdavo jau už-

čiaupiamas kaip "kenkėjas tautos gerovei ir vienybei." Net ir lemiamuoju mūsų kraštui momentu, tepsprendamas tik pats su saujele savo patarėjų, nesimė vių galimų priemonių valstybei gelbėti ir nesusitvar- kė taip, kad šiandien būtų mažiau ginčų dėl tariamųjų kybartinių ar šveicarinių aktų.

A. Smetonos sukurtas vienos partijos diktatūrinis režimas su skaudžiu mums palikimu dar ir šiandien neleidžia pasiekti to, kad buvusio prezidento vaidmuo mūsų tautos istorijoje būtų įvertintas visiškai objektyviai ir visiems priimtiniu būdu.

K. L.

Newarke rengiamasi Vasario 16-tai

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas, rengiamas New Jersey Lietuvių Tarybos ir Bendruomenės, įvyks vasario 21, sekmadienį, 2 val. p.p., Essex House viešbučio didžiulėje ir puošnioje salėje, 1050 Broad St., Newark, N. J. Kalbėtojais bus įžymūs amerikiečiai ir lietuviai. Jų kalbos bus transliuojamos per radiją. Apie pilną programą bus pranešta vėliau.

Būtų labai gera, kad šiame parengime dalyvautų galimai

daugiau vietos ir apylinkės visuomenės. Įėjimas nemokamas. Surinktos aukos bus skiriamos Lietuvos laisvinimo reikalams.

Minėjimo reikalu sauso 10 d. 4 val. p.p. yra kviečiamas visuotinis lietuvių susirinkimas šv. Jurgio D-jos salėje, 180' New York Avenue, Newark 5, New Jersey.

N.J. L. Tarybos ir Bendruomeninės Vadovybės pirminkas **Jokubas J. Stukas**, sekretorius **A. S. Trečiokas**

WORCESTER, MASS.

Šv. Kazimiero par. vargonininkui J. Zemaičiui jau ilgesnį laiką sirguliuojant, jo vietą užėmė Ipolitas Nauragis, buvęs Lietuvos operos solistas. Tiek buvęs vargonininkas J. Zemaičis, tiek dabartinis I. Nauragis vieningai su choru darbuojasi. Teko nugirsti, kad šv. Kazimiero parap. suvienytas choras vad. I. Nauragio, rimtai pradėjo ruošti Lietuvos Nepriklausomybės minėjimui.

Verta priminti, kad mūsų bažnyčioje kiekvieną penkta-

dienį 7:30 vakare būna iškilminga šventoji valanda. Išstatomas švč. Sakramentas ir daugelis žmonių renkasi melstis ir atiduti pagarbą V. Jėzui. Per pamaldas giedamos lietuviškos giesmės, o ypač visiems patinka mums brangi ir Dievui maloni giesmė "Šventas Dieve." Būtų malonu matyti dar daugiau žmonių besimeldžiant, kad Dievas pasigalėtų mūsų brangiosios tėvynės ir suteiktų jai laisvę.

Dusmeniškis

ANTANAS SMETONA, pirmasis ir paskutinis nepriklausomos Lietuvos prezidentas atostogu metu džiaugiasi poilsiu gamtoje.

NETEKOME KUN. K. ŠIRVAIČIO

CLEVELAND, OHIO

Per Naujųjų Metų lietuviškos smuos pamokslą kun. B. Ivanauskas pranešė, kad iš šv. Jurgio parapijos į Akroną iškellamas kun. dr. K. Širvaitis. Sausio 3d. sekmadienį kun. Širvaitis šv. Jurgio bažnyčioje atlaikė jau paskutinį sumą ir tarė atsisveikinimo žodį. Jis šioj parapijoje išdirbęs 5 metus. Iš žmonių patyręs daug gero. Broliams tremtiniamis jo išvykimas gal bus šis sunkiai suprantamas, bet tokia jau kieta esanti gyvenimo tikrovė, prie kurios čia reikią taikytis. Visiems palinkėjo išlikti gerais lietuvišiais katalikais.

Tokia yra šio nelaukto iškėlimo istorinė pusė. Kad šioj parapijoje reikią atmainų, visi tai mato, bet ne tokių buvo galima tikėtis. Lietuviai šį iškėlimą pergyvena skaudžiai, nes kun. Širvaitis iš Clevelando lietuvių kunigų buvo bene vienišelis, kuris, be kunigo pareigų, dar nuosirdžiai rūpinosi ir lietuvių. Jis buvo visos eilės lietuvių organizacijų (ateitininkų, skautų ir kt.) dvasios vadas. Jis lietuviams mokiniams per jų pamokas dėstė tikybą jų gimtąja kalba. Jis buvo tas, kuris jautriai nuosirdžiai pamokslu prabildavo į lietuvius jų įvairių tautinių švenčių progomis. Jis buvo tas, kuris suprato lietuvių džiaugsmo ir skausmo jausmus. Jį lietuviai matydavo įvairiuose savo parengimuose - koncertuose, minėjimuose, šventėse ir kt.

Kun. Širvaičio darbas šv. Jurgio parapijoje visą savo reikšmę įgyja ypatingų sąlygų fone, nes jam nepritarė tie, nuo kurių jis priklausė. Visos jo pastangos tebuo lydimos nuolatiniu nepasitenkinimu. Reikėjo didelės kantrybės ir geros širdies viskas pakelti. Jis pakėlė.

Pagaliau lietuviams ir jis atimtas. Mes jį išlydimė geriausiai jausmais. Telaimina Dievas jo darbą naujojoj vietoj.

Į kun. Širvaičio vietą šv. Jurgio parapijoje paskirtas kunigas nelietuvis.

St. Brazdas

Kalėdų eglutė lietuvių vaikams gruodžio 27 d. lietuvių salėje surengė vysk. Valančiaus mokykla. Vedėjas P. Balčiūnas dėkoja mokytojoms Stasienei, Orantienei, Augustinavičienei ir kt. už programos parengimą, L. Sagiu — už mokinių tautinius šokus, tėvų komiteto pirm. B. Grauziniui ir nariams Gažiūčiui, Golšanskienei, Gulbinienei, Laikūnui už eglutės parūpinimą, bufeto suorganizavimą ir kt. ruošos darbus, mokinių tėvams už suaukotus užkandžius, Vyčių 25 kuopai už veltui duotą alų, Kalėdų Seneliui Z. Dučmanui už jo pasiimtas ir gerai atliktas pareigas, spaudai už eglutės garsinimą, pagaliau visiems dalyviams, gausiai atsilankiusiems.

Alg. Kačanausko Aitvarai iš New Yorko dainuoja sausio 10 d. 5 val. lietuvių salėje Lietuvių Studentų Sąjungos skiriamame rengiamame koncerte. Kvarteto sudėtis: I ten. V. Bražėnas, II ten. J. Nakutavičius, barit. Iz. Alšauskas, bosas V. Savukynas. Originali ir įdomi programa, pirmąkart girdima Clevelande. Be to, pas studentus ir šiaip reikią nueiti. Tad visi į jų koncertą, po kurio dar šokiai, bufetas ir k. linksmybės!

Operetė "Subatos vakarėlis" Balfu 55 skryčiaus stafoma sausio 16 d. (šeštadienį) 8 val. vak. lietuvių salėje. Ji Pr. Zaraknos atkurta su dideliu pasisekimu buvo statoma Vokietij-

Norite geros—meniškos fotografijos

PORTRETO, ŠEIMOS, VAIKŲ, ĮVAIRIŲ PROGŲ (vestuvių, krikštynų, gimtadienių, įvairių pobūvių ir pan.) NUOTRAUKŲ; norite atnaujinti seną fotografiją?

Jums geromis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS

gyv. 422 Menahan Str., Ridgewood, Brooklyn, N. Y. Skambinti tel. HYacint 7-4677

DARBININKO VAKARAS

Sausio-January 17 dieną, sekmadienį, 5 val. p. p.

Schwaben Hall salėje, 474 Knickerbocker Ave. (Knickerbocker ir Myrtle kampaš) Brooklyne

vadinama

JUOKINGOS PAMAIVOS

pagal Moljerą
linksma komediją iš lietuvių kūrimosi Amerikoje

Režisuoja

JURGIS BLEKAITIS — Lietuvoje, tremtyje ir Amerikoje pastatęs per 10 scenos veikalų, kurie susilaukė gražiausių įvertinimų.

Vaidina

geriausios mūsų teatro pajėgos:

TOSKA DAUBARAITE — dramos aktorė, savo vaidmenims visada suteikianti daug žavesio ir vidinės šilumos.

KAZYS VASILIAUSKAS — dramos aktorius, kurio humoras verčia visus juoktis iki ašarų

LIETUVOS DRAMOS STUDIJOS MOKINIAI
DEKORACIJOS — DAIL. PR. LAPĖS

JURGIS BLEKAITIS

TOSKA DAUBARAITE

HENRIKAS KAČINSKAS

KAZYS VASILIAUSKAS

Baltimorė be Kalėdų Senio

Sv. Alfonso mokykla jau be Santa Claus

Prieš Kalėdas Baltimorės arkivyskupijos laikraštis "The Catholic Review" prelat L. Mendelis buvo paskelbęs straipsnį, kuriame pareiškė, kad šv. Alfonso mokyklos mokiniai šiais metais kalėdines dovanas jau nedalyvauja Santa Claus, kaip visai svetimas Jėzaus gimimo šventei. Tą žinią su savo aiškinaimais pakartojo Baltimorės dienraštis "The Sun", ir paskui po visą Ameriką ją išnešiojo Associated Press. Prel. L. Mendeliui tuojau pradėjo plaukti laiška iš visų plačiosios Amerikos kampų. Vieni karštai su manymui pritarė, kiti smerkė. Be to į šv. Alfonso mokyklos prieškalėdines iškilmes (gruodžio 22 d.), kuriose dalijamos vaikams švenčių dovanos ir kurios turėjo apsieiti be Santa Claus, savo korespondentus buvo atsiuntusios Associated Press, United Press, Detroit Press, The Catholic Review ir The Sun. Korespondentai net filmavo iškilmes, kuriose vargšas Santa negavo vietos.

Svečiai susidomėję išklausė prel. L. Mendelio paaiškinimų, kodėl taip padaryta. Prel. L. Mendelis savo kalboje paaiškino, kad šv. Alfonso mokyklos istorijoje pirmą kartą per 32 metus įprastinis Santa Claus neatėis į mūsų kalėdinę iškilimą. Ir tatau dėlto, kad Santa Claus, kurį daugelis jūsų matė gatvių kertėse, didžiojoje krautuvėse ar kur kitur, neturi jokios dalies iškilmėse, kuriose minime Jėzaus, Dievo ir mūsų Išganytojo gimimą... Santa Claus yra gera dvasia, gyvenanti tik knygoje ir liaudies laimiu dausose, bet jis nėra tikrasis dovanų davėjas, kurias jūs gaunate Kalėdų metu. Tiesa, Santa Claus kai kur reišia Nikolajų, labai gailestingą vyskupą, kurio šventė yra gruodžio 8 d. Tuose kraštuose, kur iškilmingai švenčiama šio vyskupo šventė, tą dieną vaikai gauna dovanų iš asmens, pasirėdžiusio vyskupo rūbais. Tačiau, — toliau kalbėjo prel. Mendelis, — šv. Nikolajus, būdamas katalikų vyskupas ir žinodamas Jėzų esant juo Dievą ir Išganytoją, jokių būdu nesutiktų Kalėdų pasisavinti Jėzaus vietą kaip dalytojas dovanų, kurias jūs gaunate. Dievas yra visokių dovanų dalytojas. Taigi tikrasis kalėdinis dovanų dalytojas yra Jėzus, kaip Dievas iš meilės mums tapęs žmogum... Kalėdos yra Jėzaus gimimo diena... Savo gimimo dieną Jis

siunčia jums, vaikučiai, dovanų. Tačiau tai Jis daro per jūsų tėvus, mokytojus ir draugus, įkvėpdamas juos mylėti jus, kaip Jis myli mus visus."

Po šio paaiškinimo, prieškalėdinė mokslo baigimo iškilmė atlikta įprastu būdu. Visi mokyklos mokiniai, seserų mokytojų gražiai sutvarkyti, užėmė patį salės vidurį. Svečiai susėdo aplinkui ir scenoje. Programą sudarė kalėdinės giesmės, pusiau lietuviškos, pusiau, angliškos. Programos dalykai išpildyti labai tvarkingai ir gražiai. Korespondentai buvo mieliai nustebinti išgirdę, kad visi vaikai giedoja abiem kalbom.

Vaiukučių akys kryo į sceną. Jos gilume buvo matyti didelis apšviestas Jėzaus gimimo paveikslas. Prieš jį išdėstytos kalėdinės dovanos. Atėjus laikui, Prelatas paskelbė, kad dovanos duodamos Jėzaus gimimo atminimui ir Jo vardu. Dovanėles įteikė pats Prelatas. Vaiukučiai jomis džiaugėsi džiaugėsi. Nebuvo matyti jokio ženklo, kad kas, mažieji ar suaugusieji, būtų pasigėdęs Santa Claus. Be abejo, jo nesilgs bei nepasigės ir ateinančiais metais.

Kalėdos šv. Alfonso bažnyčioje
Prel. L. Mendelis, kaip kas metai, padarė viską, kad didžiai Jėzaus gimimo šventei bažnyčia būtų ko gražiausiai papuošta ir kad tikintieji joje rastų ko geriausias sąlygas, reikalingas susikaupimui ir dvasiniam atsinaujinimui.

Ketvirtą advento sekmadienį, atėję į savo bažnyčią, sunkiai ją bepažinom. Visas bažnyčios vidus buvo išvedžiotas vainikais. Didysis altorius buvo išpuoštas gausiais gėlių bukietais. Šoninis altorius savo viršūnėje buvo paviręs Betliejaus miestelio paveikslu, o apačioje priglaudęs Kristaus gimimo prakarą. Jo figūros naturalaus žmogaus dydžio, aplinkui daug įvairiaspalvių šviesų.

Visą paskutinę advento savaitę į šv. Alfonso bažnyčią plaukė plaukė tikintieji pasimelsti ir ieškoti dvasinio susiramino atgailos sakramente.

Kalėdų išvakarėse, pusiau dvyliką naktį, Mrs F. Brown vadovaujamas choras pradėjo giedoti kalėdines lietuviškas giesmes. Jų pasiklausyti buvo prisirinkusi pilna bažnyčia. Per Bernelių Mišias, prasidėjusias lygiai 12 val. naktį, bažnyčia vos sutalpinimo norinčius patekti. Šv. Mišias aukojo prel. L. Mendelis, kun. P. Patlabos

ir kun. J. Antoševiskio asistuojamas. Savo iškalbingame pamoksle jis kvietė visus tikinčiuosius mylėti Jėzų, tapusį žmogum.

Šeštadienio mokyklos eglutė
Eglutė buvo suruošta gruodžio mėn. 27 dieną parapijos salėje. Matėme neilgą scenos vaidinimą, pavaizduojantį tremtinius iš Lietuvos: peliukę, paukščiuką, kiškielius, peteliškes, jaunesnius ir vyresnius vaikučius. Vaizdelį sudarė dainos, šokiai ir deklamacijos. Jis gyvai priminė tėvynę Lietuvą, iš kurios tremtiniai buvo išvaryti. Antroji dalyk mokyklos mokiniai pre Kalėdų eglutės pagiedojė dvi kalėdines giesmes: Tyliąją naktį ir Gul šiandieną jau ant šieno. Po to šios mokyklos mokiniai buvo išdalytos kalėdines dovanėles.

Pertraukos metu mokyklos vedėjas pasakė trumpą, bet atvirą žodį tėvams. Vedėjas pasidžiaugė, kad parapijos šeiminkas prel. L. Mendelis šeštadienio lietuviškajai mokyklai suteikia visas sąlygas: apšildytus ir apvalytus kambarius, visas mokymo priemones. Iš tėvų pusės reikia tik noro savo vaikus į pamokas pasiųsti ir žiūrėti, kad vaikai paskirtus uždavinius atliktų. Tačiau du faktai rodo, kad to noro ne vienai šeimai stinga. Baltimorėje yra 70 tremtinių šeimų, turinčių mokyklinio amžiaus vaikų, bet į šią šeštadienio mokyklą savo vaikus pasiunčia tik 30 šeimų. Be to, ne vienas šios mokyklos mokinys, jo amžiu didėjant, pasitraukia iš mokyklos.

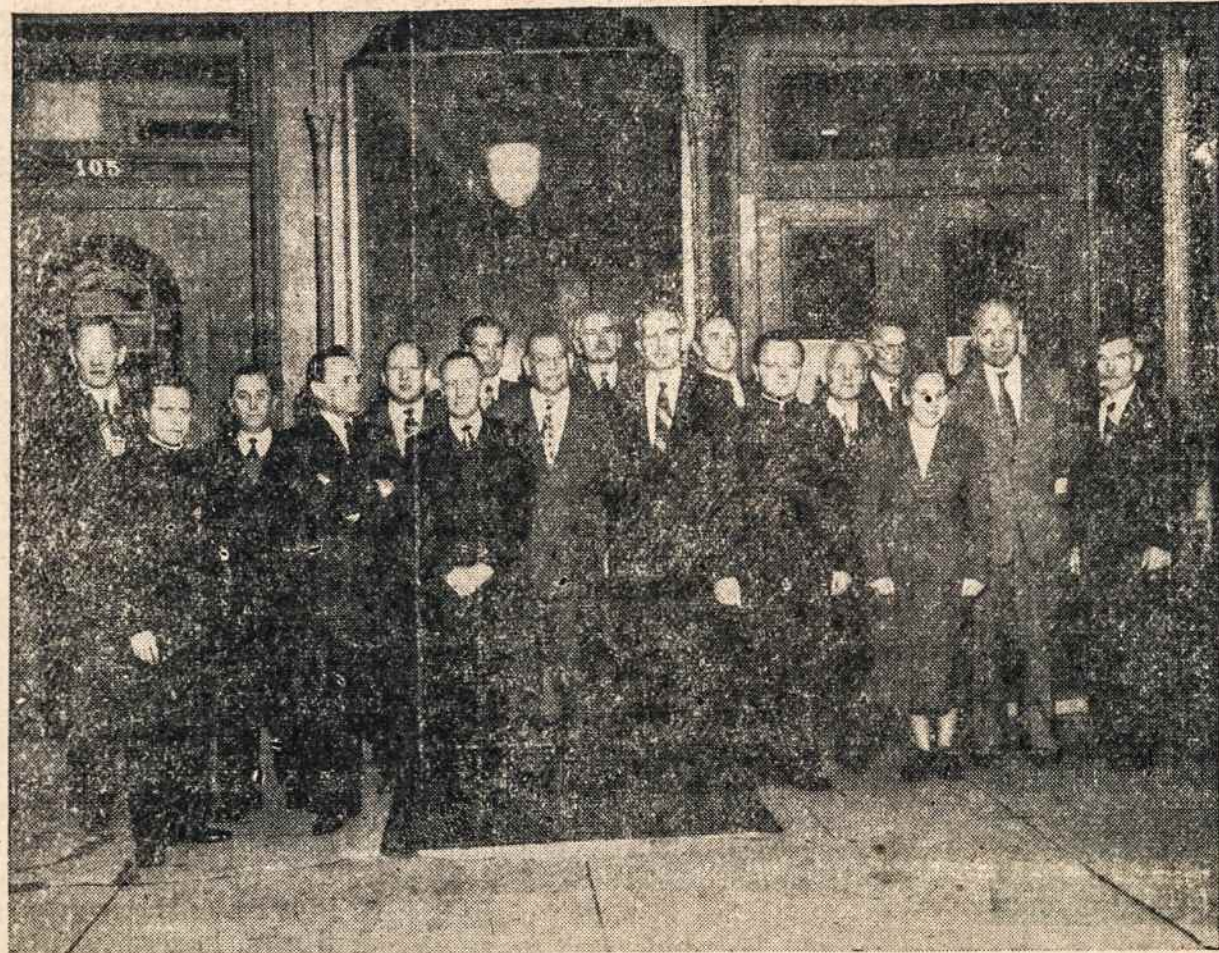
Reikia pripažinti, kad tai tikros, nors ir liūdnos, pastabos. Gaila ir drauge gėda, kad didelė tremtinių dalis tik kalbėti moka apie tautiškumo išlaikymą, o iš tikrųjų dėl savo apsilėidimo greičiau nutautės negu senoji karta.

Marijos Metai šv. Alfonso bažnyčioje
Šv. Alfonso bažnyčioje per ištisus Marijos metus kiekvieną šeštadienį, nuo ryto ligi vakaro, viešam garbinimui bus išstatomas šv. Sakramentas. Tikintieji kviečiami melstis, kad Dievas, Marijos užtarimu, apsaugotų pasaulį nuo bedieviškojo komunizmo ir tautoms grąžintų laisvę.

Svečiai iš Philadelphijos
Sausio 2 d. pas mus lankėsi Philadelphijos Lietuvių Meno Ansamblis ir išpildė Baltimorės Tremtinių Dr-jos ruošto vakaro programą. Ją sudarė dainos, tautiniai šokiai ir deklamacijos. Choras padainavo apie 20 dalykų, daugiausiai lietuvių liaudies dainų, kurių dauguma Baltimorėje buvo girdimos pirmą kartą. Solo dainavo Julija Vaškienė, choro solo partijas atliko Edis Lušis, čia gimęs jaunuolis. Choru vadovavo Leonas Kaulinis, o akompanavo Dolores Norgalis. Tautinių šokių grupę vadovavo Bronė Gasparėnienė, grojo Ant. Šalčiūnas. Keletą dalykų padeklamavo A. Šalčiūnas.

Programą svečiai atliko gražiai. Buvo aiškiai matyti rūpestingas pasiruošimas, atsidėjimas pasiimtam darbui ir pavyzdingas susiklausimas. Atsilankiusiems į šį vakarą programa labai patiko. Vakaro programai vadovavo Vytautas Volertas.

Naujas rėmėjas
Sausio m. 3 d. Lietuvių Radijo valandėlė pranešė, kad jos rėmėju tapo prel. L. Mendelis. Tačiau jis nepasitenkinęs nustatytu poros dolerių mokesčiu: Prelatas pridėjo dar \$50 auką. Už moralinę paramą ir tokią žymią auką Valandėlės vedėjai prel. L. Mendeliui nuoširdžiai dėkojo. P. K.

New Yorko 1953 metų BALFO Vajaus Komitetas ir visuomenės atstovai vajaus užbaigtuviniame susirinkime: Iš kairės į dešinę: A. Reventas, kun. A. Račkus, J. Dagys, A. Sodašaitis, J. Valakas, Butkus, Jonas Januškevičius, J. Ginkus, L. Dymša, V. Alksnis, inž. Br. Kunigėlis, Komiteto pirn. kun. Dr. S. Valušaitis, J. Brundza, A. Visminas, žurnalistas S. Narkeliūnaitė, BALFO centro ižd. A. S. Trečiokas ir V. Kupavičius.

JAPONIJOS IŠKILMINGIAUSIA ŠVENTĖ Kaip japonai sutinka Naujuosius Metus

Kalėdų šventėse teko susipažinti su vienu jaunu lietuviu, čia gimusiu, kuris apie dejuis metus buvo Korejoje ir Japonijoje. Lietuviškai jis kalbėjo silpnai, nors manė gerai suprato.

— Pernai per Kalėdas, turbūt, nebuvo dar namie? — paklausiau jo užmegzdamas kalbą.

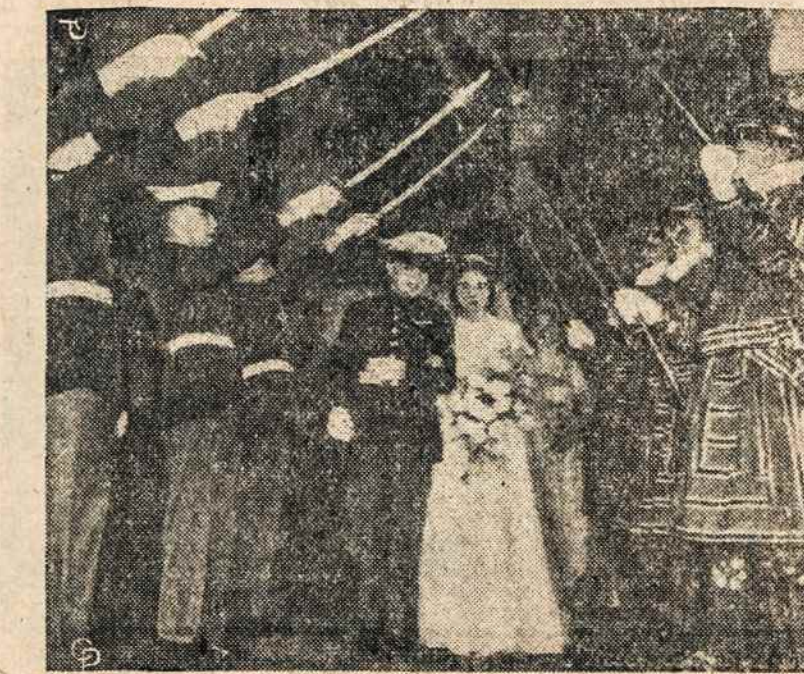
— Ne, pernai buvau dar Japonijoje, netoli Tokyo, vienoje aviacijos bazėje. Bet ten svarbiausios šventės yra ne Kalėdos, o Naujieji Metai. Tai šventė, Japonijoje pati iškilmingiausia, užtrunka visą savaitę. Juk ir mes per Kalėdų šventes žiburėlius ir vainikus languose laikome daugiau negu vieną dieną. Japonai panašiu būdu Naujuose Metuose išpuošia savo namų duris.

O kaip atrodo tie jų papuošimai?

— Na, jie tada stato prie namų Tokius vartus, pro kuriuos "įeinama į naujus metus." Iš abiejų pusių pastato vako rodoma "kađomacū" — vartų pušys. Viena būna parinkta su lygia žieve, antroji — su šiurkščia. Tai reiškia, kad vienas iš tėvų, vyras ar moteris, gali būti ir šiurkštesnio būdo, bet šeima dėl to neturi subyretti. Ji turi darniai sutarti ir gyventi kartu taip ilgai, kaip tos pušys. Japonijoje jos laikomos ilgaamžiais medžiais, kaip kitur azuolai.

— Tai ir visas papuošalas, tos pušys?

— O ne, dar būna ir kitų žalumynų: bambuko lazdelių ir paparčio šakelių. Bambukas, žinote, yra lankstus augalas kaip nendrė, vėjo nepalaužia.

CAPT. R. SHUBERT, marinas, susitūkęs su R. Reece, Tower of London, savo draugų mariniškai ir sveikinamas.

mas. Tai reiškia, kad vedusieji šeimoje turi pasižymėti lankščiomis, nepalaužiamomis dorybėmis — nuolankumu, tvirta meile.

— O ką reiškia paparčio šakelės?

— Man pasakojo, kad jos reiškia patį gražiausią dalyką — žmogaus kuklumą. Jūs žinote, kad paparčio lapai yra iš viršaus tamsiai žalsvi, o iš apačios — šviesūs. Jei žmogus giriasi savo dorybėmis, tai jį matome tik iš viršaus ir jis mums atrodo žmogus tamsus.

O jei kieno gero būdo ypatybėmis pasirodo be pagyros, nejučiomis, iš jo elgsenos, tai toks žmogus, tarsi apverstas paparčio lapas, mums rodo iš šviesos. Tai pamoka visiems pagrūnams.

— O žiburius ar kabina tuose pušų vartuose?

— Kabina spalvotas popierines lempas, žibučius, žaislelius ir k. Be to, vartuose kabo virvė "šimenava", sukurta į kairę pusę. Mat, kairė ranka yra arčiau širdies. Japonams tai reiškia nuoširdumą. Vartuose dar būna pakabintas ir vėžys.

— O kam jis ten reikalingas?

— Priminti, kad ir sulinkęs senis (vėžiai ir jauni yra susirietai) būtų judrus, gyvas kaip vėžys vandenyje.

— Ar kokių nors "šiltu van denėliu" japonai pasišlaksto per Naujus Metus?

— Kur to nėra? Japonai šventėm daro savo svaiginamąjį gėrimą "otoso". Jis gariamas su pyragaičiais "moči" ir kitais prieskoniais. Tikrai krikščionys Naujų Metų rytą atsineša vandens iš tyro šaltinio. Japonai dar užkanda

kartaus apelsino "daidai". Kiniešiai tas žodis reiškia: "gyvenk sveikas per kartų kartas". Japonai labai nori ilgai gyventi.

— Girdėjau, kad kinų ir japonų kalbos labai panašios?

— Yra panašumo ir labai didelio skirtumo. Tik raštas yra tas pats.

— Kaip tai suprasti?

— Labai paprastai. Japonas žiūri į tą patį raštą ir skaito japoniškai, o kinas — kiniešiai. Žinote, kinieškas ženklas, panašus į apverstą Y, reiškia vyrą; japonas sako "hito", o kinietis — "lum".

— Vadinasi, jei mes rašytume ne raldėmis, o ženklais, tai reiktų apverstai V ir sakyti "stogas". Amerikiečiai, į tą patį ženklą žiūrėdami, tartų "roof".

— Yes, galėtų tokia "sainė" dar reikėti ir namų. Tada mano papė saktų "hauzė", mamė — "stubė", o partrauktas iš Vokietijos boisas — "pirkia".

— Žinote, būtų neblogai, — pajuokavau. — Tada dienraštį New York Times prancūzas skaitytų prancūziškai, vokietis — vokiškai ispanas — ispaniškai. Koks patogumas! Vienas laikraštis visam pasauliui.

— Bet kai pradėtų tarp savęs kalbėti, vistiek vienas kito nesuprastų kaip japonas kiniečiu, nors jie naudojami tuo pačiu raštu.

Neišsprendė "problemos", kaip nugalėti kalbų skirtumus, kad žmonės suartėtų bent per šventes, nuoširdžiai atsiveiknime lietuviškai: "Pasimatysime vėliau." Tai reiškia: "Iki pasimatymo."

Aš dar palinkėjau susitikti per kitus Naujus Metus išlaisvintoje Lietuvoje.

K. Zembrė

IŠ VISUR

• Aidų redakcijos kolektyvas sausio 2 d. posėdžiavo New Yorke. Buvo aptarti artimiausi darbai ir suprojektuoti nauji numeriai. Posėdyje dalyvavo A. Vaičiulaitis, T. L. Andriekus, OFM, dr. J. Girnius iš Bostono ir Nyka Niliūnas iš Baltimorės.

• Ateitininkų vajaus užbaigta iš sausio 10 nukeliama į vasario 27 d., į Užgavėnes. Tada paaikšės ir laimėjusieji dovanas. Vyr. At-kų Federacijos Valdyba prašo iki to laiko būtinai grąžinti laimėjimų šakneles. Neprisuntusieji negalės dalyvauti laimėjime.

• Henrikas Kačinskas šiemet švenčia 30 metų scenos darbo jubiliejų. Šia proga Brooklyno Lietuvių Dramos studija rengia spektaklį-benefisą, kuriame jubiliasas vaidina pagrindinį vaidmenį. Statoma A. J. Cronino drama "Jupiteris juokiasi." Spektaklis įvyks vasario 6-7 d.d. New Yorke.

• Į Lietuvą švenčių proga Amerikos Balsas perdavė švenčių sveikinimus, katalikų ir evangelikų pamaldas, pamokslus, giesmes, deklamacijas, dainas ir švenčių vaidinimus.

• Argentinoje gruodžio 20 d. įvyko Pabaltijo sportininkų susitikimas. Didžiausią taure laimėjo latviai, antrąją lietuviai, trečiąją — estai.

• Gražiai prisimena Lietuvą. Į Montevideo miestą Urugvajuje atvyko ispanas dr. J. Carrido, UNESCO Technikinės Pagalbos Misijos šefas, įžymus fizikas, ir kurį laiką čia susistos. Jis yra Lietuvos bičiulis, vieną vasarą praleidęs Lietuvoje, gražiai prisimena kraštą ir žmones. Aplankęs Lietuvos pasiuntinybę, jis dėmėjosi daugeliu dalykų, ir savo kai kurių draugų ljetuvių, su kuriais jam teko studijuoti Prancūzijoje, šveicarijoje ir susipažinti Lietuvoje, likimu. Įžymus svečias buvo aprūpintas reikiamomis informacijomis ir literatūra. Jis pareiškė, kad kur tik bus proga, visur jam būsią malonu Lietuvai padėti. "Mes, ispanai, sako, Lietuvos tragediją su prantame ir atjauciname gal net daugiau, negu kiti."

• Dr. K. Graužinį, Liet. įgaliotą ministerį P. Amerikos valstybėms, neseniai aplankė naujas D. Britanijos ambasadorius Lingeman ir JAV ambasadorius Dempster McIntosh. Dr. K. Graužinis vėliau juos revizitavo ir ta proga plačiau painformavo apie Lietuvos tragediją.

• K. Čibiras — Verax nuolat rašo į P. Amerikos spaudą. Savo straipsnių serijoje, pavadintoje "Tikrovė ir komunistiniai melai" parašė jau 200-į straipsnį. Jis yra nuolatinis bendradarbis didelio Montevideo dienraščio "El Die", "El Pueblo" Buenos Aires mieste ir "La Religion" Caracase Venecueloje.

• Pietinėje Suvalkijoje, Lietuvoje šiais metais birželio 30 d. bus matomas pilnas saulės užtemimas, kurio stebėti suvažiuosią nemažą mokslininkų.

DĖMESIO
VOKIŠKAS RADIO APARATAS 8 LEMPŲ
su visomis bangomis kaštuoja tik \$100, —
Taip pat parduodami ir brangesni aparatai.
ATSTOVAS STASYS GRABLIAUSKAS
5 Thomas Park So. Boston 27, Mass.
Clevelando Astovas:
A. JOHNSON, 7616 Decker Ave., Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Korporacija
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO 8-0489
Lietuvių Radijo programa iš stoties WBMS, 1090 kilociklų, perduodama sekmadieniais nuo 12 iki 12:30 val. Būna lietuviškos dainos, muzika ir Magdūtės pasaka. Biznio reikalais kreiptis į STEPONA MINKŪ, Baltic Florists Gėlių ir Dovanų krautuve, 502 E. Broadway, So. Bostone. Tel. SO 8-0489. Ten gaunamas "Darbininkas", lietuviškos knygos ir rankų darbo dovanos.

LIETUVIŲ RADIO VALANDOS PROGRAMA
WFSX—1230 kilocycles—Marblehead-Salem, Mass.
Kiekvieną šeštadienį nuo 11 iki 12 val. vidudienio. Jeigu norite ką nors pasveikinti ar paskelbti, tai sakiute: **LITHUANIAN RADIO HOUR, 50 Cottage St., Norwood, Mass.**
Skyrius: **LITHUANIAN FURNITURE CO., 326 W. Broadway, So. Boston 27, Mass.**
A. ir O. IVASKAI
Telefonai: NORwood 7-1449 ar SOUTH Boston 8-4618

NUO CARO RUBLIO IKI BOLŠEVIKŲ CERVONCO
r a s i Jono K. Kario "NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI" knygoje 1915-1941 m. Lietuvos kursavusių pinigų istoriją, numizmatiką ir natūralaus dydžio banknotų bei monetų fotografijas.
Reto įdomumo knyga ir pinigų albumas vienoje vietoje! Anglų kalba santrauka knygoje daro ją įskaitomą ir nemokantiems lietuviškai. Ir visa tai — tik už \$ dol.
Užsakydami rašykite:
J. K. KARYS, 45 Park Terr., Bridgeport 4, Conn.

ČESLAVAS SASNAUSKAS, miręs sausio 6 d. prieš 38 metus. Apie tą mūsų žymų kompozitorių ir jo kūrybą plačiau galima pasiskaityti prof. J. Žilviečiaus parašytoje ir kun. L. Voisickausko išleistoje knygoje "Česlavas Sasnauskas". Gaunama Darbininke.

Lawrence pagerbė bažnyčios tarnus

Kiekvienais metais sekmadienį po Kalėdų prel. P. M. Juras sukvičia visus Šv. Pranciškaus bažnyčios darbuotojus į kleboniją pietum, norėdamas išreikšti jiems visų parapijiečių ir savo padėką. Šiemet tą sekmadienį, gruodžio 27 d., dalyvavo pietuose kolekoriai ir ušerjai; Petras Jaskal, Albinas Juozokas, Ipolitas Raznauskas, Petras Raznauskas, Motiejus Bausa, Juozas Blazevičius, Jonas Stanevičius, Albertas Blazevičius, Martynas Blakė, Juozas Černiauskas, Antanas Rimas, Antanas Turonis, Edvardas Billa, Juozas Lalis, Jonas Zenavičius, Pranas Venčius, Juozas Savičius ir J. Morley. Zakristijonas ir bažnyčios prižiūrėtojas Juozas Skersys kartu su vargonininku muz. Algū Šimkum. Leonora Švenčionienė, kuri paruošia Repositorium, negalėjo dalyvauti. Ona Akstinienė, kuri prižiūri altorius ir juos/papuošia gėlėmis, dalyvavo pietuose su Marijona ir Ona Songailaitėmis, kurios išplauna purifikatorius.

Marijona Pilypienė, J. Lalienė, Mrs. Viola Jaskal ir Rita Raznauskienė padėjo vyriausiai šeimininkei Stellai Raznauskaitėi pagaminti lietuviškus pietus.

Klebonas, įteikė dalyviams po gražią dovaną. Klebonas ir jo asistentai padėjo visiems už jų gražų pasidarbavimą ir palinkėjo linksmy 1954 metų.

Vaiukučių eglutė įvyko gruodžio 27 d. parapijos salėje. Ją suruošė Motinų Arkibrolija ir šv. Vardo Draugija. Vaikučiai padainavo, gavo saldinių ir gražių dovanų iš Santa Claus, kurį vaizdavo Vytautas Mockevičius. Prel. P. M. Juras pasveikino vaikučius ir ragino, kad jie giedotų kas sekmadienį per 8 val. vaikučių mišias. Šiais metais 160 parapijos vaikučių gavo dovanų. Parapija didėja jaunųjų skaičiumi.

Motinų Arkibrolijos komiteta, kuris rūpinosi vaikučių eglute, sudarė: Mrs. Amy Gag-

non (Bučiūtė), Joana Lisauskienė, Veronika Česnakauskienė, Mrs. Viola Jaskal, Bernice Jasklevičienė, Louise Venčionienė, Sally Karalūnienė, Veronika Gecevičienė, Marijona Pilypienė, Elena Rimienė, J. Juozakienė, Marijona Kenney, Antoinette Korsak, Sally Laycock, Mrs. Theo Manseau, Mildred Miškinis, Amelija Panuskienė, Julija Radvilienė, Antina Riemietienė ir Minnie Rimienė.

Švento Vardo Draugijos komiteta sudarė Juozas Blazevičius, Edvardas Billa, Jurgis Lisauskas, Pranas Venčius, Jonas Gecevičius ir Martynas Blake.

● Prel. P. M. Juras buvo nuvykęs į Shirley, Mass. prieš Kalėdas išklausti išpažinčių lietuvių ir lenkų kalba.

● Kun. V. Paulauskas kalbėjo apie katalikiškąją akciją gruodžio 27 d. So. Bostone ateištininkų moksleivių studijų dienoje, kuriose dalyvavo apie 150 narių. Iškilmingoje vakarienoje dalyvavo ir prel. Pr. Juras, sendraugių at-kų vyr. dvasios vadas.

● 1400 delegatų dalyvavo šv. Vardo Draugijos metiniame seime Bostone gruodžio 6 d. Kun. A. Janiūnas atstovavo kleboną ir buvo nuvykęs su parapijos valdybos nariais — J. Blazevičium, J. Lisausku, A. Turoniū, P. Ulanavičium ir K. Rimu.

● Amerikės vyskupų penktas metinis drabužių vajuš nukentėjusiem nuo karo buvo pravesitas ir mūsų apylinkės parapijose, kurios surinko 18,000 svarų drabužių. Šv. Pranciškaus parapijiečiai gražiai atsiliepė į mūsų klebono raginimą aukoti. Buvo surinkta 1400 sv. drabužių. Juozapina Stapulionienė, Valerija Kaupinienė, Juozas Skersys ir Jonas Valiukonis padėjo surišti į ryšulius ir išsiųsti į NCWC War Relief Services sandėly Brooklyne, N. Y. Balfas irgi gaus daug drabužių lietuviams Europoje. Povilas

MINTYS TIES NAUJU JUBILIJUM

Iš reportažo ciklo "Sostinės vingiuose"

Vladas Ramojus

Prieš kurį laiką L. Žurnalistų S-ga savo tikriesiems nariams ir aspirantams išsiuntinėjo S-gos įstatus, kur pabrėžiama, kad, norint būti tikruoju S-gos nariu, reikia bent tris metus žurnalistinį darbą aktyviai dirbti šalia pagrindinės profesijos. Atvirai šnekant, norisi į tą S-gą pakliūti ir todėl, užmiršęs nuovargį ar kitokius mažonumus, vėl "Darbininkui" pradedu reportažų seriją iš Chicagos. Sakau, gal to pasėkoje ir "Žinomųjų lietuvių vardyno" papildomom laidom papulsiu... O kas gi garbės netrokšta, mielas skaitytoju? Juk ir tas, kurs burtų keliu tautas Teherane ar Jaltoje velniui pardavinėjo, šiandien Nobelio premijos neatsisakė.... Tik nepyk, kad šio reportažo gaida liūdna ir kad jis skirtas daugiau tiems, kurie šį kraštą pasiekė DP etikete paženklinti.

Už langų kryžiuojasi sniegu apsidengusios Chicagos gatvės. Už miesto jos išsišlieja į baltus, nesibaigiančius plotus. Ir mintys, tos svaigios žiemos romantikos pagautos, nejučia rieda ten, iš kur niekas nebeatina... Štai kalendoriuose atverčiam naujuosius 1954 metus. Kai sustoji ties naujomis skaitlinėmis ir pagalvojai, matai, kad ir šie metai jubiliejiniai. Dar keletas mėnesių ir suseis dešimtmetis, kai daugelis "naujųjų amerikiečių" trumpam pasitraukiam iš namų. Kai ten tėvynėje, anot poeto Kazio Bradūno (eilėraščių cituoju iš gražaus, vertingo T.T. Pranciškonų metraščio):

Dirvonuose kaulai rūdija, Ir girios garuoja krauju, — Krinta, byra ant jų Mūsų motinų ašaros grynos; Jose skęsta kalnai, Jos užlieja duobes kapinynuos Sklidinai, sklidinai...

Ką mes ilgoje tremties metų eilėje turim veikti, geriausiai pasako Biržėnų Klubo Chicagoje Valdybos įrašas Kazio Binkio "Lyrikos" knygoje, įteiktoje kiekvienam biržėnui, auka prisidėjusiam prie knygos išleidimo: "Iškilom iš gimtosios pastogės ne gardesnio kąsnio ieškodami, bet tautos gyvybės palaikymui". Iš anapus geležinės uždangos

kartas nuo karto atskardena žinios, kad tautos širdis, nors ir žiauriai kalavijų subadyta, dar tebėra gyva, kad laisvės ilgesys nenumarintas ir tiek aukų pareikalavusi kova dar neužgesusi. Tenai per ištisą dešimtmetį jėga, teroras ir kanyknės nepajėgė galutinai suparalizuoti tautos kamieno.

Bet kokie ženklai šiapus? Be viso būrio mūsų kultūros partizanų, kaip ansambliai, choralai, vaidintojų rateliai, dailininkai, rašytojai, žurnalistai, leidėjai ir redaktoriai, be visos eilės mūsų garbingų senosios ir naujosios kartos veikėjų, patim masė kasdien grimsta vis į gilesnį miegą. Tą faktą ypač paryškina vis liūdnejanti lietuviškos knygos ir lietuviškos spaudos padėtis. Vis dėlto per visą dešimtmetį nei Vilko, nei Alto nei kitų mūsų veiksmų vadovaujantys žmonės nedrįso tautai pranešti, kokiais tiržais čia leidžiamos lietuviškos knygos, kaip domisi jomis skaitytojai, kokia laikraščių padėtis, kiek jų be laiko sustoję e-ję tuo metu, kada tautai prie Nemuno žūnant, taip reikia naujų tautos gyvybės prosvaitėlių. Taip, neprašė, nes žinios nebūtų buvusios liūdnuos žmonėms tos tautos, kuri už savąjį raštą ir knygą tiek gyvybių yra padėjusi ir dar tebededa. Nebe reikalo peritą rudenį Žurnalistikos Kursuose Chicagoje žurn. Br. Kviklys, rankose laikydamas Lietuvoje išleista pogrindžio laikraštėlį, tarė: — Matot, tik nedidelis popierio gabalėlis, bet kokia jo jėga, nes prieš jį sudužo ir geriausiai ginkluotos nacių divizijos...

"Žinomųjų Lietuvių Vardynas" priskaičiavo netoli dešimties tūkstančių žinomųjų lietuvių. Kad nors žinomieji susidraugautų su lietuviška knyga, jos padėtis būtų daugiau negu gera. Bet, kur tau! Mūsų kultūros paminklas L. Enciklopedija pirmyn ritasi vos su 3000 prenumeratorių, o ką bekalbėti apie didžiąją J. Cicėno dovaną "Vilnius tarp audrų", kurios 700 ar 1000 jokiū būdu neįveikiama išplatin-

ti. "Mes be Vilniaus nenurimsim" — šaukė kadaise kone visa tauta. Prel. Mozeris "Drauge" pareiškė, kad antroji karta išėivijoje tą šūkį mokėjo ar eilėraščių deklamavo. Bet senosios sostinės romantika, trykstančia iš skaitlingų knygų puslapių, atsigavinti, brolių vilniečių vargus, kovą su krauju prisiminti ir prieš juos galvas nulenkti, šiandien išdrįsta tik vienas kitas šimtas. Gal nebe reikalo šio reportažo rankraštį skaitydamas vienas asmuo (aš vadinu jį patriotu, o "patriotai" gal pavadinis "idiotu") pareiškė, kad tikrieji patriotai liko prie Nemuno...

Bet, užmiršus liūdnuos faktus ir visas negeroves, artėjančio liūdnojo jubiliejaus proga ar nevertę rimtai pagalvot apie savo pareigas karžygiškai tautai, ir, prisiminus tautos gyvybės išlaikymą, ir vieną iš svarbiausių jos ramsčių — knygą ir spaudą, šiais metais pabusti iš miego, ištuštinti knygynų ir leidyklų lentynas, pakelti naujai pasirodančių knygų ir spaudos tiražus, kiekvienai išgalinčiai šeimai užsi-

PULK. W. MILLIKAN, sprausminiu lėktuvu atskridęs iš Los Angeles į New Yorką per 4 val. ir 8 min., buvo nusileidęs Hamburg, Iowa. Jis savo pirmąjį rekordą pagerino 9 min.

KALĖDŲ ŽVAIGŽDĖ DETROITE

"Kol tavo širdis nepasidarys šviesi, kaip žvaigždė, kol ji nebus tokia gera, kaip avinėlis, — būsi mano rūmuose belaisvis ir slaugys sužeistus kiškučius". — Girdėjome tokį girių karaliaus sprendimą sugavus nedorą berniuką, kilpų statytoją. Ir tą teismą, ir tą sužeistą kiškutį, ir nykštukus, ir sniegules, ir nedoro berniuko gerą sesytę, ir pagaliau to berniuko pasitaismą rėgėjome gruodžio 26 d. Detroito šeštadienio mokyklos surengtoje Kalėdų eglutėje. Vaidinimėlis parašytas mokyto. J. Radvilos tiko kalėdinei nuotaiškai. Jaunieji "aktoriai" stengėsi iš paskutiniųjų.

Po vaidinimo scenoje reikėsi paskirti mokiniai: Vytautas Marčiukaitis — akordeonu, Kazys Leknius smuiku, Marytė Lekniūtė, akompanavusi broliukui, pianu, Ipolitas Januškevičius — pianu. Baletą šoko Violeta Majauskaitė. Pagaliau Blezdingelė pašoko 9-ies ketvirtokės.

Scenos uždangai nusileidus, po trumpos pertraukėlės, visa mokykla su "darželiniais" susisuko 3 ratus, kurių viduriu atvyko Kalėdų Senelis, kuris irgi į Lietuvą nuvykti per geležinę uždangą negali, bet

daug apie Lietuvos vargus žino. Jo pasakojimų visi įdomumu klausė, o paprašyti Senelio parodė, kad svetimam krašte jie neužmiršo savo šalės ir kalėdinių giesmių sugiedojo, ir dainelės apie Nemunėlį, lakštingalėdį ir Meškiuką Rudnosiuką sudainavo, ir ratelius sužaidė. Senelis buvo taip sužavėtas vaikų gerumu, kad ir ryškė, atsinešą blogiems bausti, sulaužė ir dovanomis visus apdovanojo.

Kai jaunųjų akys, it žvaigždės, žibėjo dovanėles apžiūrint, vyresniųjų akyse gal džiaugsmo ašara suspindėjo, o širdyse vilties spindulėlis nušvito: Dieve, gal gi tie vaikai ir paliks spindinčiomis lietuviškomis žvaigždutėmis...

Vyčiai šoko ir šokino

Antrą Kalėdų dieną Lietuvos Vyčiai Detroito surengė šokius, kuriuose dalyvavo gana daug čia gimusių lietuvių, amerikiečių ir tremtinių jaunimo. Norėtusi, kad vyčiai, prisimindami, kiek juos tremtinių jaunimas paremia atsilankydamas, nepamirštų "atsikeršyti". P. Natas

KALĖDOS BRIDGEPORT, CONN.

Šventės praėjo, bet dar tebėra gyvi jų įspūdžiai. Mūsų bažnyčioje Bernelių mišios buvo 12 naktį. Mišias atnašavo kleb. kun. J. V. Kazlauskas. Choras giedojo Yon mišias, o M. Norkevičiūtė kartu su choru pagiedojo solo. Be to, V. Barius ir Elena Janiūnas pagiedojo duetą lietuviškai "Šventoji naktis", vargonais palydėjo A. Stanišauskas. Choras labai skambiai sugiedojo dar kelias kalėdines giesmes. Parapijiečiai labai dėkingi chorui ir solistams už jų įdėtą var-

gą berepetuojant. Būtų gražu, kad ir kiti, turintieji balsus, prisijungtų į chorą, nes gražus giedojimas visus puikiai nutiekia.

Kaip praeitais metais, taip ir šiais parapijos Gilda ir lietuviška mokyklėlė surengė atskirai vaikučiams kalėdų eglutes su atitinkama programa. Abudu parengimai gražiai praėjo ir tik tenka pasidžiaugti bei palinkėti gero darbo. Liet. mokyklai vadovauja V. Rastas. O.

Waterbury, Conn.

Sausio 3 įvyko Rūtos D-jos metinis susirinkimas šv. Juozapo svetainėje. Susirinkimas buvo gana gausus. Buvo pranešimai iš 1953 m. darbuotės ir išrinkta nauja valdyba 1954 metams: pirm. Marcelė Digi-mienė, vicepirm. Veronika Zukauskienė, fin. rašt. Phillis Meiten, protokolo rašt. Ursulė Laudinskienė, jų pagalbininkė Nela Jesutis, išd. Julė Jozapavicienė, nario mokesčio rinkėja Eleonora Vaitkienė, ligonių lankytoja Ursulė Morkienė, knygų prižiūrėtoja M. Kazlauskienė ir Morta Zailskienė.

Po susirinkimo buvo surengta vakarienė M. Bekerienė už jos ilgą darbuotę draugijoje. Buvo pasveikinta Naujų Metų proga ir jai įteikta dovanėlė nuo Rūtos D-jos. Vakaras buvo labai linksmas. Dalyvavo ir dvasios vadas kleb. kun. J. Valantiejus. Jis sveikino visas Naujų Metų proga ir linkėjo sėkmingai toliau tęsti savo darbą Bažnyčios ir tautos gerovei. M. D.

VOGTAIS PINIGAIS buvo sumokėta alga šiem dviem ponam. Pinigai (viso \$160.000) buvo pavogti iš Washingtono pinigų spaustuovės. Didelė jų dalis rasta Centresville, Va.

DISPLAY

I abi puses nemokamai siunčiama labai patogu

TAUPLYTI PER PAŠTĄ
Pinigai gauti mėnesio 15 duoda procentus nuo 1 dienos, jei naudojate draugišką

WEST HIGHLAND SAVINGS
LOAN ASSOCIATION
1434 W. 79th Street
Chicago 20, Illinois
RAdcliffe 3-4900

No ifs ands or buts — I price for triple track all extruded aluminum windows.

ELGIN ALL-WELDED TRIPL-TRAK COMBINATION ALUMINUM Storm Windows WITH SCREENS

Any size window except picture window \$25
Ask the Elgin Estimator Today! Installation Guaranteed for Life!

Terms \$1.00 As Low per month As Pay Nothing 'til March

ELGIN WINDOWS
3456 W. DEVON AVE.
LINCOLNWOOD, ILL.
JU. 8-5327 OR. 5-2400

NEW STOCK OF 1954

RADIO & TELEVISION SETS

Sales, Service—Repairs

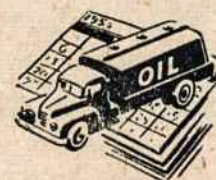
Pick Up and Delivery

TIME TELEVISION

2626 N. MILWAUKEE

Belmonts 5-1263

SENECA'S HOME FURNACE OIL
Now with New Additive
GLO-SOL-7

- Gives cleaner, more efficient fuel
- Less rust inside fuel oil storage tank
- Freedom from clogged and plugged nozzles

Phone CAhmet 5-5122
Deliveries Anywhere in Cook and DuPage Counties

Take advantage at NO EXTRA CHARGE of our Automatic Keep Full Service.

SENECA PETROLEUM CO.
DOMESTIC AND INDUSTRIAL FUEL
439 WEST 33rd STREET

Švenčių sveikinimai—Seasons Greetings

May 1954 herald the beginning of a New Year filled with Joy and Success

FAIRFIELD SAVINGS
And Loan Association

MILWAUKEE—NORTH—DAMEN AVE,
EVERGLADE 4-3600 CHICAGO, ILL.

SACHMATAI

Veda K. Merkis

Vaitonis su Andersonu lygion. Antrosios lietuvių rungtynės su Toronto Hart House komanda nutrauktos prie padėties 2½-2½ (Inebaigta). Vaitonis vėl užbaigė lygion su co-championu Andersonu. Lūdai nesulaužė, Stepaitis 1, Matusevičius 0, Fabricijus 0 ir Paškauskas 1. Beliko vienerios rungtynės su Toronto CC.

Bostono lietuviai, kurie šiuo metu stovi 3 vietoj Bostono p-bėse, sausio 8 d. pradeda antrąjį ratą, susitikdami su Newton YMCA, pas juos. Kitą penktadienį, sausio 15, Boys-tono CC atvyksta pas lietuvius. Rungtyns bus So. Boston Liet. Pil. klube, 7:30 v.v.

Montrealio lietuviai, kaip skelbia Canadian Chess Chat, gruodžio nr., įkelti į A kl. pirmenybes tokiam sąstate: Puzaraukas, Valušis, Šaučiulis, Zmuidzinas, Širvydas ir Mylė. Viso dalyvauja 8 klubai.

Ignas Žalys antras. Montrealio šachmatų klubo žaibo turnyre I. Žalys užėmė 2 vietą su 4 taškais. 1 v. laimėjo J. Williams su 6-0, rašo Chess Review, gruodžio nr. To paties žurnalo Postal Chess skyriuje randame:

I. Žalys įveikė Valvo ir įskvalifikavo į Golden Knights 2 ratą. Kontautas laimėjo prieš Brauwn, o Blasius prieš Posser (G. Knights). Žalys sudorojo Werner ir Karalaitis lygion su Rider (1953 Prize Tour).

Stepaicio partija su Hastingsu įsidėjo Canad. C. C. gruodžio nr. Partija paimta iš Toronto tarpklubinių rungtynių.

Weissman, Burger, Bisquer ir Berliner pasidalino 1-4 v. Amerikos tarpkoleginiuose p-bėse, surinkę po 5½-1½.

Miss Karff laimėjo JAV moterų pirmenybes su 7½ tašku, Mrs. Gresser 7.

Anglija. Hastingso turnyras vyksta šitaip: anglas Alexander eina pirmuoju su 3-1 tašku, vokietis Teschner ir rusas Tolush po 2½, Bronstein ir Matanovič po 2, Tartakover, O'Kelly, Olafsson ir Wade po 1½, anglas Horne 1.

AUSTRALIJSOS teniso komanda ketvirtą kartą laimėjo Devis taurę. Paskutinėse varžybose ji įveikė amerikiečius santykiu 3:2.

SPORTAS

Pergalėmis užbaigti senieji ir pradėti naujieji metai

Paskutinėse 1953 metų rungtynėse mūsų vienuolikė papuošė sportišką eglutę dviem vertingais taškais, supliekdama pirmąjį Newark S.C. net 5-1. Jau pati pasėkmė pasako, kad šiose rungtynėse pasireiškė ne tik gynimas, bet ir mūsų iki šiol apsnūdęs puolimas. Rungtynių pradžioje kek vyravo priešininkai, tačiau Grasiui pasiekus įvartį, rungtynių eiga visiškai pasikeitė. Antrame kelyje buvo žaidžiama daugiausia Newark aikštės pusėje ir Sabaliauskas su Gražiu pasiekdami pasiekė dar po porą įvartį.

Futbolo "profesorių" nuomone lietuviai šiose rungtynėse praėjo visas į juos dėtą viltis, gi pasiekta pergalė buvo gražiausia sportininkų Kalėdinė dovana saviesiems žiūrovams.

Naujieji metai pradėti pergale ženklu — DSC Brooklyn įveiktas 4-0 (0-0). Čia mūsų vienuolikėje dar jautėsi švenčių nuotaika (ypač pirmame kelyje), o be to mūsų "tereodora" vengdavo susidurti su įnirusiais Brooklyn buliukais,

kurie ne tiek į kamuolį, kiek į kito žaidiko kojas taikė. Tačiau mūsų šie: Vitols; Vaitkevičius - Jančevskis; Jokūbaitis - Arens - Jegeris; Sabaliauskas - Kalašinskas - Freemanis - Grasis ir Gražys išvengė bereikalingo "kaulų skaičiavimo", palikdami tą nemalonų darbą įsiskardžiuviams žiūrovams.

Mūsų šie įvartį autoriai: Sabaliauskas, Gražys 2 ir Jokūbaitis.

Antroji vienuolikė prieš Brooklyn antrąją neįstengė pasiekti įvartio ir rungtynės baigėsi be pasekmės — 0-0.

Lietuvių SK — Eintracht SC.

Šį sekmadienį mūsų pirmoji vienuolikė stovi prieš sunkiausią šio sezono problemą: tęsti pergalės grandinę ar suklypti pačiame žydėjime (truputį poetiškai skamba). Eintracht yra senas, net tradicinis mūsų vienuolikės priešininkas. Tiesa, pirmenybių pradžioje mūsų šie skandalingai pralaimėjo Eintrachtui net 9-0, tačiau daugelis sporto bičiulių prisimena rungtynes, kurias Eintracht tik paskutinėje minutėje pasiekė pergalę 5-4.

Dabartiniu metu Eintracht įkopęs į pirmą vietą ir taškų lengvai tikrai nenorės atiduoti. Mūsų šie kapstosi apie 6-7 vietą ir eventualiai pergalę prieš Eintracht reikėtų prisijungimą prie pirmąjį vienuolikę.

Atidėkime visus svarbiuosius reikalus sekmadienio vakarui ir 2:30 val. susiburkime mūsų aikštėje, kuri pasiekama Metropolitan Ave. autobusu arba viršutiniu (Myrtle) traukiniu iki Metropolitan stoties.

Tuoju po rungtynių, apie 5 val., Belecko svetainėje šaukiamas nepaprastas Lietuvių sporto klubo narių bei rėmėjų susirinkimas. Visi sportininkų bičiuliai kviečiami įsijungti į klubo narių eiles ir savo darbu bei patarimais prisidėti prie klubo veiklos pagyvinimo.

Ant. Bg.

SPORTAS PASAULY

Garsusis čekoslovakas bėgikas Emil Zatopek dalyvavo Brazilijoje bėgtyne, surengtoje San Silvestre. 7300 m. distanciją jis nubėgo per 20:30,4 min. ir laimėjo pirmąją vietą. Pakviestas atvykti į JAV ir dalyvauti lengvosios atletikos varžybose, garsusis sportininkas atsisakė motyvuodamas tuo, kad jis nebėgas salėse rengiamose bėgtyne, o tik lauke.

Willy Shoemaker praeitais metais pasiekė naują rekordą: jis per vienerius metus laimėjo 485 arklų lenktynes.

Anglas Jim Peters laimėjo 13,5 mylių bėgimo varžybas tarp Morpeth ir Newcastle. Jis nubėgo per 1:06,8 val. Tai treči metai iš eilės, kai Peters laimė šias varžybas.

Amerikos rugby rinktinė laimėjo pirmąsias varžybas prieš prancūzus dabartinių gastroliu

metu. Jie nugalėjo Prancūzų Provence komandą 22:12.

Rusija sutiko dalyvauti šiais metais ledo rutulio pasaulinėse pirmenybėse Švedijoje.

Varžybas dėl Davis taurės 4-tą kartą iš eilės laimėjo Australijos teniso rinktinė, baigminėse varžybose nugalėjusi amerikiečiai atstovus rezultatu 3:2. Pažymėtina, kad Australiją atstovavo du 19-mečiai: Ho-ad, kuris ypatingai gerai pasirodė per baigmines varžybas, ir Rosewall. Po šių varžybų buvo paplitę gandai, kad abu žaidėjai žada tapti profesionalais, bet tie gandai paneigti.

P. V.

PADEKA

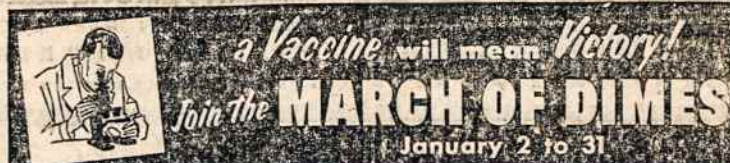
1953 m. rugsėjo 21 d., Patersono, N. J., eidama per gatvę buvau automobilio užgauta ir turėjau pasirgti net porą mėnesių. Ponios Marija Šaulienė ir Genovaitė Slepakoviėnė mane ligoje nuširdžiai slaugė bei prižiūrėjo, o p. M. Šaulienė dar ir rūpinosi visais mano reikalais, gi p. Fabijonas Zaranka mane parėmė nemaža pinigine auka. Negalėdama kaip kitaip jiems atlyginti už taip didelę mano nelaimėje ar-timo pagalbą, aš jiems tariu viešą, nuoširdų aciu.

Ona Stankaitienė

ISNUOMOJAMAS atskiras

kambarys su apšildymu ir karštu vandeniu. Kreiptis nuo 5-6 val. popiet:

307 S. 3rd St. Apt. 19, Brooklyn, N. Y.

LDS CENTRO VALDYBA

50 Cottage St., Norwood, Mass

Garbės Pirmininkas

J. E. Arkivyskupas Richard J. Cushing, D. D.

Dvasios Vadas

Kun. Pr. A. Virmauskas
50 W. Sixth Street,
So. Boston 27, Mass.

Pirmininkas

Vincas J. Kudirka
37 Franklin Street
Norwood, Mass.

Vice Pirmininkai

Pranas Razvadauskas
5 G Street, So. Boston 27, Mass
Vladas Paulauskas
575 Lawrence St., Lowell, Mass
Brockton 68, Mass.

Sekretorius

Antanas F. Kneizys
50 Cottage Street,
Norwood, Mass.

Finansų Sekretorius

Antanas Peil
32 Wilder Street,

Įžidinkė

Blanche Cunys
409 W. Broadway,
So. Boston 27, Mass.

Revizijos Komisija

Kun. Jonas Bernatonis
Benediktas Jakutis
Neil Meškūnas

Help wanted—Mat

Wanted Immediately 100 Pipefitters 75 Pipe Welders

Good Working Conditions
Excellent Pay
Long Terms Contracts

EXCELLENT HOUSING FACILITIES

Apply to:
Shipbuilding Trades Office
NEW YORK STATE
EMPLOYMENT SERVICE
165 JORALEMON ST.
BROOKLYN, NEW YORK

for Referral to
THE
INGALLS SHIPBUILDING
CORPORATION
PASCAGOULA,
MISSISSIPPI

Tel. EV. 8-9794

M. and Z. AUTO COLLISION WORKS

LIETUVIŲ SPECIALISTŲ COLLISION IR AUTO TAIŠYMO D-VĖ

Atliekami visi collision, dažymo ir mech. taisymo darbai. Darbas atliekamas pigiai ir sąžiningai.

J. MALDUTIS, namų tel. HY 7-3247 987 GRAND STREET
Z. ZALIAUSKAS, namų tel. GL 6-8659 BROOKLYN, N. Y.

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED

Latest Interest Rate **2 1/2 %** A Year Credited and Compounded Quarterly

On Regular Savings Accounts Interest starts the first of the month on sums from \$25. to \$10,000.

Deposits made on or before the 10th business day of January, April, July and October and the 3rd business day of all other months draw interest from the first of such month if left to the end of the quarterly dividend period.

★ ★ ★ ★ ★
THE **Kings County SAVINGS BANK**
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to \$10,000.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS BALSAMUOTOJAS

231 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

(BIELIAUSKAS) FUNERAL HOME
M. P. BALLAS — Direktorius
ALB. BALTRONAS-BALTON Reikalų Vedėjas
660 Grand Street Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

J. B. SHALINS-SALINSKAS

Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves. Kopyčios nemokamai visos miesto dalyse; veikia ventiliacija.
Tel. Virginia 7-4499

JOHN DERUHA, M. D.

Inkstų, pūslės, odos, kraujo, vidurių ir kitų ligų gydytojas
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9
Mokslus baigęs Europoje

128 E. 86th STREET NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požemio traukinio stoties. Lengva privažuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

PARDUODAM NAMUS

Turime gerų namų pardavimui—Woodhaven, Richmond Hill ir kitose apylinkėse. Taipgi išnuomojame kambarius ir patarnaujame visokios apdraudos (insurance) reikaluose — greitai ir gerai.

J. P. MACHULIS

REAL ESTATE & INSURANCE

8656 85th Street, Woodhaven 21, N. Y.
Tel. Virginia 7-1896

Tel. APplegate 7-0349

TELEVIZIJOS ir RADIO TAIŠYMAS BANGA

340 RIDGEWOOD AVE. BROOKLYN, N. Y.

Garantuotai taisoma televizija, kambariniai bei auto radio, stiprintuvai (amplifiers), pokštelių automatai (record changers).

Aptarnaujami rajonai: Brooklyn, Maspeth, Woodhaven, Richmond Hill, Ozone Park, Forest Hill, Jamaica.

Darbas atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA Instituto, New Yorke.

Darbo valandos: kasdien nuo 1 val. p.p. iki 7 val. vak. ir šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.

Tel. EVergreen 6-5181

KARL EHMER — PORK STORES

Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:

69-38 Myrtle Ave.	185-24 Horace Harding Blvd.
Glendale, N. Y.	Fresh Meadows, Flushing
136-59 Roosevelt Avenue	219-17 Jamaica Avenue
Flushing, N. Y.	Queens Village, N. Y.
68-38 Forest Avenue	176 Rockaway Avenue
Ridgewood, N. Y.	Valley Stream, N. Y.
60-04 Woodside Avenue	4380 White Plains Road
Woodside, N. Y.	Bronx, N. Y.

19 West Post Road
White Plains, N. Y.

MAIN STORE
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

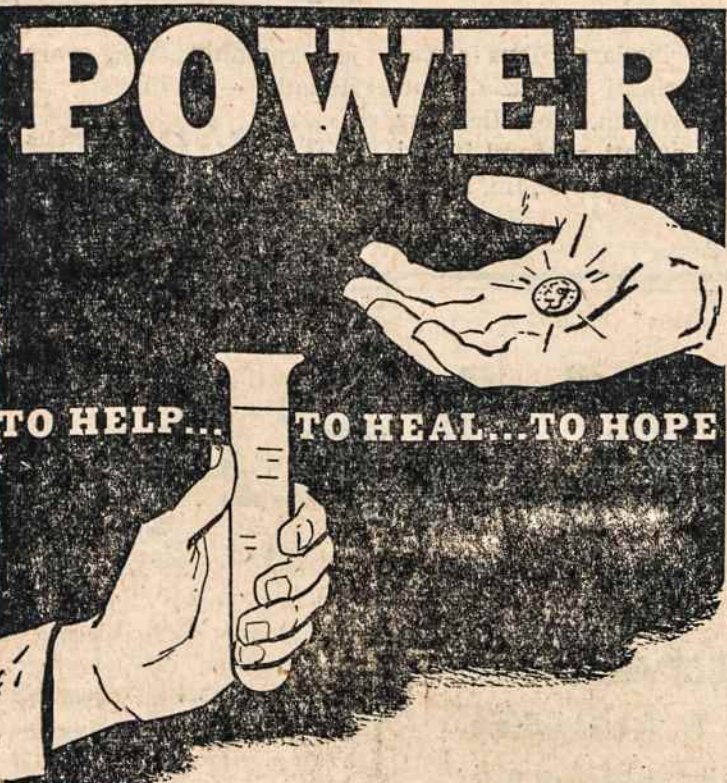
Kabaretas

VYT. BELECKAS, savininkas

Baras, SALE vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

Your dimes and dollars created the National Foundation for Infantile Paralysis—you make up its army of 80 million supporters and two million volunteers.

In 16 years, a powerful force for good has grown from a mere handful of men and women. Its power is yours.

The National Foundation has created the most extensive voluntary research program ever leveled at a single disease. It sustains a program of patient aid in which no polio victim goes without the best available care for lack of funds. It trains thousands of hospital and health workers.

And it will take more in '54 to keep this program rolling—because victory looms over the horizon. Show your faith in the organization you have made —

JOIN THE MARCH OF DIMES

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
 APJUNGĖS
 AMERIKA, LĖS ORGANIZACIJŲ IR LIETUVIŲ ŽINIAS
 630 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

NEW YORKO NAUJIENOS

Labai linksma vaidinimą
 ruošia Ateit. Fed. Vyr. V-ba šį sekmadienį, sausio 10, Apreiškimo par. salėje, Brooklyne. Waterburio Liet. Scenos Mėgėjų Teatras vaidins 3-jų veiksmų linksma komediją "Teta iš Amerikos". Po vaidinimo šokiai. Jaunimas ir senimas turės progos gerai pasijuokti ir kultūringai praleisti laiką bei smagiai pasišokti. Pradžia 5 val. p.p. Visi kviečiami dalyvauti.

Kultūros Tarybon
 New Yorke Lietuvių Rašytojų Draugija savo atstovais paskyrė Alfonsą Šešplaukį ir Nelę Mazalaite.

A. Smetonos minėjimas
 Sausio 9 d. sukanka dešimt metų kaip mirė pirmasis ir paskutinis nepriklausomos Lietuvos prezidentas Antanas Smetona. Tos sukakties proga minėjimui ruošti New Yorko lietuvių organizacijos sudarė komitetą, kuriam vadovauja J. Ginkus.

Minėjimas įvyksta sausio 10 d., sekmadienį. Gedulingos pamaldos 9 val. Angelų Karalienės bažnyčioje, 4 v. p.p. Grand Paradise salėje, 318 Grand St., iškilmingas aktas. Paskaitą skaito žurnalistas A. Merkelis. Meninėje dalyje dalyvauja operos solistė V. Jonuškaitė, pianistas A. Mrozinskas ir dramos aktorė T. Daubaraitė - Skobeikienė. Įėjimas nemokamas.

Skautai vyčiai
 sausio 24 d. Apreiškimo par. salėje rengia vakarą su linksma programa su šokiais, užkandžiais ir įvairiais gėrimais. Salė gražiai išpuošta. Kitos organizacijos prašomos tuo laiku parengimų nerengti.

VISI KVIEČIAMŲ LINKSMĄ VAIDINIMĄ

WATERBURIO LIETUVIŲ SCENOS MĖGĖJŲ
 TEATRAS

Sausio 10 d., Apreiškimo parap. salėje
 VAIDINS

"TETA IŠ AMERIKOS"

trijų veiksmų komedija, sulietuvintą J. Audronio. Režisuoja J. Brazauskas, dekoracijos K. Jatužio. Pastatymo globėjai—Waterburio atelitininkai RUOŠIA AT-KŲ FEDERACIJOS VYR. VALDYBA Po vaidinimo šokiai. Gros geras orkestras, veiks bufetas. Įėjimas tik 1,50 dol. Moksleiviams 1 dol. Pradžia 5 v. p.p.

Darbininko redakcija
 švenčių proga yra gavusi visą eilę sveikinimų, už kuriuos visiems nuoširdžiai dėkoja.

Kostas Jurgėla
 "Amerikos Balso" lietuviškojo skyriaus viršininkas, sausio 5 d. Fordhamo universitete už disertaciją, kuri nagrinėja Amerikos ir Lietuvos santykius, gavo daktaro laipsnį.

Susirinkimas
 LRKSA 135 kp. narių metinis susirinkimas įvyks sausio 10, sekmadienį, po 11 val. mišrių Apreiškimo par. salėje Brooklyne. Bus renkama 1954 m. kuopos valdyba, priimami nauji nariai ir narių mokesčiai.

Kun. K. Balčys ir kun. P. Jonaitis
 atvykę iš Amsterdamo, lankėsi Darbininko redakcijoje.

T. J. Gailiūsis, OFM,
 pranciškonų provinciolas, šventes praleidęs Brooklyno pranciškonų vienuolyne, išvyko į Kennebunk Port, Me.

Kun. St. Yla
 iš Putnamo lankėsi New Yorke ir rinkosi medžiagos naujam savo veikalui.

Daiv. V. K. Jonyno
 tapytas paveikslas, tekęs loterijos būdu numeriu "B-12" (raudonos spalvos), ligi šiol savininko nėra atsiimtas, nes jis, matyti, jau buvo išėjęs iš "Sviesos" surengto N. Metų sutikimo. Kas tą laimingąjį bilietą turi, prašomas kreiptis į A. Gudaitį (312 Park Pl., Brooklyn, N. Y.)

D. Penikas ir Br. Aušrotas
 nuo sausio 1 d. iš "Kario" redakcijos yra išstoje. Dabar: vyr. red. ir leidėju yra S. Urbonas, o padėjėjais — St. Butkus ir Z. Raulinaitis.

IŠNUOMOJAMAS kambarys su baldais dirbančiai moteriai; gali naudotis virtuve. Kreiptis: Middle Village, 66-11 Gray St. Tel. DA 6-3162.

G. Bacevičiūtės
 sonatą nr. 4 atliks smuikininkas J. Špinalskis savo koncerte sausio 17 d. 3 v. Carnegie recitalio salėje.

Brooklyno paštas
 paskelbė, kad jo zonoje gyvena 3 milijonai ir 339.000 žmonių, kurie praeitų švenčių metu išpirko už 27 milijonus dol. pašto ženklų. Tarp išsiųstų ir atėjusių siuntinių bei laišku susidarė per visus 1953 m. 1 bilijonas, 468 milijonai vienetų. Pašto vadovybė išreiškia padėką valdininkams, kurie savanoriškai sutiko dirbti antvalandžius, kad kalėdinis paštas laiku pasiektų adresatus.

Padėka
 Jungtinėms New Yorko lietuvių moterų jėgomis dalyvaujant, rudens 30-joje sukaktuvinėje tarptautinėje moterų meno ir pramonės parodoje pasirodė visais atžvilgiais tinkamai ir darniai. Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvių Atstovybės New Yorko skyrius ir Moterų Vienybė, kuri dvi buvo oficialios tos parodos lietuviškosios dalies organizatorės, tuo faktu labai džiaugiasi ir jaučia pareigą padėkoti visiems lietuviams, kurie toje parodoje atsilankė ir pirkė iš lietuvių viliams, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjo prie parodos rengimo, jos sutvarkymo ir prie programos.

Balfo vėjus ir banketas
 Bostono Balfo piniginis ir rūbų vėjus tęsis ligi sausio 17. Aukų lapai išdalinti visoms organizacijoms ir pavieniams asmenims. Pageidautina, kad kiekvienas lietuvis ar šeima aukotų nemažiau kaip 10 dol. Tai nėra perdaug kaip metinė duoklė Balfui, ir kiekvienas turėtų pasistengti šią pareigą atlikti. Aukos priimamos dar ir šiose vietose: šv. Petro par. raštinėje, Ivaškų, Vakauzų, Strazdo krautuvėse, Keleivio redakcijoje, Tuinylos Real Estate įstaigoje. Kas dar nesate davę, pasistenkite kuo greičiausia atlikti pareigą.

Sausio 17 vėjus užbaigimo proga, Liet. Pil. Klubo salėje ruošiamas didelis banketas, į kurį pakviestas gubern. Herter. Pagrindinę kalbą pasakys Balfo pirm. kan. prof. Končius. Taip pat bus meninė dalis, šokiai ir puikus bufetas. Visus Bostono ir apylinkės lietuvius prašome gausiai dalyvauti, nes visos pelnas skiriamas Vokietijoje pasilikušiemsi ligoniams ir seneliams šelpti. Bilietus prašome iš anksto įsigyti.

Pr. M.

VI. MPELLITTERI, buvęs New Yorko miesto galva, paskirtas teisėju su \$19,500 metine alga.

BOSTONO ŽINIOS

Pravedė spaudos dieną
 Sausio mėn. 3 diena South Bostono lietuvių parapijoje buvo paskelbta katalikiškos spaudos platinimo diena. Parapijos bažnyčioje visi pamokslai lietuvių ir anglų kalbomis buvo sakomi apie katalikiškos spaudos reikalingumą ir jos svarbą. Spaudos diena pravedė parapijos klebonas pakvietė TT. Pranciškonus. Iš Kennebunk Port pranciškonų vienuolyno atvyko T. Dr. Klemensas ir T. Gediminas, kurie ir pravedė šią dieną.

Po visų pamaldų salėje po bažnyčia įvyko viešas lietuvių susirinkimas spaudos reikalui. Paskaitą skaitė T. Dr. K. Zalais. Žmonių buvo prisirinkusi beveik pilna parapijos salė ir daugelis iš jų pratęsė jau skaitomų laikraščių prenumeratas arba užsisakė naujus.

Parapijos vaidinimas
 Jau baigiama pasiruošti šv. Petro lietuvių par. "Minstrel Show", kuris įvyks sausio 24 ir 25 d. South Boston High School salėje, Thomas Park. Jaunimo entuziazmas labai didelis, ką galima matyti iš Alice Plevokaitės uolumo. Ji buvo išvykus į New Yorką pasisvečiuoti. Matydama, kad nespės traukiniu laiku sugrįžti į "Minstrel Show" repetitijas, sėdo į lėktuvą ir, laiku pasiekus Bostoną, juokdamosi įėjo į salę, kur jos jau laukė susirinkę dainininkai ir vaidintojai. Panelė Alice Plevokaitė veda muzikinę dalį.

IŠNUOMOJAMI du kambaryai su baldais dviem nevedusiems. Kreiptis: 412 So. 4th St., Brooklyn, N.Y. Victor II floor.

Cambridge, Mass.

Choristams ir kolektoiriams tradicinės N. Metų vaišės buvo surengtos sausio 3 parapijos svetainėje. Pasveikinimo žodžius pasakė parapijos kleb. kun. Pr. Juškaitis, Bostono liet. parapijos kleb. kun. Pr. Virmauskis, misinioničius kun. Gidžiūnas ir parapijos vikaras kun. Al. Klimas. Visi prie puošnaus ir skaniaus valgiais apdengto stalo puikauusiai pasivaikino, padainavo lietuviškų dainų, pasikalbėjo einamaisiais choro reikalais ir vieni kitiems palinkėjo laimingiausių 1954 metų. Šeiminkavo Margarita Grybaitė, jai pagelbėjo kolektoirius šeimos. Taipgi vaišėse dalyvavo ir kleb. kun. Pr. Juškaičio brolis su žmona iš Brockton, Mass.

Susituokė

Sausio 1 d. N.P.P.M. parapijos bažnyčioje moterystės sakramentą priėmė John A. Clough su Marijona G. George.

Naujos valdybos

Mergaičių sodalijos: Helen Zebera pirm., Eleonora Tasonis — vicepirm., Patricia Stankūnas — sekretorė. Vyčių kuopos: Winnie Savinsky — pirm., John Belskis — vicepirm., Helen Kazlauskis — sekr., Peter Puzin — ižd., John Samalis — marshall, Dorothy Zukas — fin. sekr. Moterų Sodalijos: Magdalena Jankauskienė — pirm.; Emilija Barauskienė — sekr. ir ižd.

Nauja klubo valdyba

Amer. Liet. Klubo valdybą 1954 m. sudaro šie asmenys: pirm. Pr. Janiūnas, vicepirm. Br. Kontrimas, prot. rašt. J. Mockeivičius, fin. rašt. V. Zukas, ižd. Pr. Valeika, tvark. A. Skyrus, direktoriai — K. Samalis, A. Miškinis, Pr. Novasinskas, Alb. Malinauskaitė, D. Keršis, K. Pilkonis; knygu peržiūrėtojai — V. Zukas, G. Malinauskaitė ir A. Knežys.

Naujieji Metai

buvo iškilmingai sutikti klubo salėje. Uoliai pasidarbo ir svečius priiminėjo A. Jurkus, A. Ambrozaitienė, B. Keršienė, P. Jurkienė, P. Miškinienė, P. Janiūnienė ir kt. Be to, L. Šilkinis ir kiti parėmė stambesnėmis aukomis.

Bažnyčios dekoravimui

aukojo J. Snapauskas \$25, šimkai \$25, Girdvainiai ir Kalakauskai po \$10. Bronius Mileikis — \$10, Stanislovas Dajotas \$10.

Balfo skyriaus nariai

ir kiti veikėjai uoliai pasidarbo rinkdami rūbus ir avalynę. Surinkti drabužiai jau pasūsti centran. Norintieji dar ką nors aukoti, prašomi įteikti Antanui Daukantui, fin. sekretoriui.

LD S-gos metinis
 susirinkimas įvyks sausio mėn. 10 d. 12:15 val. bažnytinėje salėje. Nariai ir norintieji įsirašyti Sąjungon prašomi atsilankyti. Bus visiem gera proga užsimokėti už Darbininką.

Sugrįžo iš Ilgoninės

M. Šakalienė ir V. Visminas. Dabar abu ilgoniai gydomi namie.

Elena Meškauskienė

mirė ir sausio 2 buvo palaidota iš N. Prasadėjimo liet. bažnyčios.

Karšt. Patr.

BARASEVIČIUS ir SŪNUS FUNERAL HOME
 254 W. Broadway
 South Boston, Mass.
JOSEPH BARACEVICIUS
 Laidotuvių Direktorius
 Tel. South Boston 8-2590

WAITKUS FUNERAL HOME
 197 Webster Avenue
 Cambridge, Mass.
PRANAS WAITKUS
 Laidotuvių direktorius ir balsamuotojas
 NOTARY PUBLIC
 Patarnavimas dieną ir naktį
 Nauja moderniška koplyčia šermentis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemaisiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
 Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

ZALETSKAS FUNERAL HOME
 564 EAST BROADWAY
 South Boston, Mass.
 D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas
 Graboriai ir Balsamuotojai
 Patarnavimas dieną ir naktį.
 Koplyčia šermentis dykai.
 NOTARY PUBLIC
 Tel. SO 8-0815
 South Boston 8-2609

RAMUNĖS

Mes gavome didelį siuntinį šviežių ramunių žiedų iš Vengrijos ir dabar yra visiems proga ramunių gauti pas mus. Vengrijos ramunės taip pat geros kaip ir Lietuvos ir taip pat medum kvepia, turi malonų skonį, sveika ir gardu gerti. Ramunės geros dėl skilvio ir dėl inkstų (kidney). Jeigu esi nuvargęs, sušalęs, gerk ramunių arbatą. Kada esi piktas, nusiminęs, irgi gerk ramunes. Prisiųskum \$2.50, o mės prisiųsime jums ramunių visą svarą. I Kanadą — \$2.75.

ALEXANDER'S CO.
 414 BROADWAY
 South Boston 27, Mass.

NUOŠIRDŽIAI VISUS
 KVIEČIAME Į METINĮ

DARBININKO VAKARĄ

Bus vaidinama pagal **Moljerą**
JUOKINGOS PAMAIVOS
 iš lietuvių kūrimosi Amerikoje

SAUSIO-
 JANUARY
17
 Sekmadienį,
 1954

Režisuoja — **JURGIS BLEKAITIS**
 Vaidina: **T. Daubaraitė, H. Kačinskas, K. Vasiliauskas** ir Dramos Studijos mokiniai.

Pradžia 5 v. p. p.

SCHWABEN HALL, Knickerbocker Ave., Brooklyn

Įeinant mokama \$2.00

ŠOKIAMS GROJA JOE THOMAS ORKESTRAS